

DANMARKS REDERIFORENING
(DANISH SHIPOWNERS' ASSOCIATION)

Justitsministeriet
Att.: Hr. Ketilbjørn Hertz
Slotsholmsgade 10
1216 København K

23. januar 2006

ulr/bc - 569/900001

Lovudkast om politi- og domstolsreform - Sø- og Handelsrettens stilling

Vi henviser til Justitsministeriets brev af 16. december 2005, hvormed fulgte udkast til lovforslag om en politi- og domstolsreform.

Danmarks Rederiforening har tidligere - i to omgange (breve af 14. februar 2003 og 31. oktober 2005) - sammen med andre erhvervsorganisationer rettet henvendelse til Justitsministeriet foranlediget af det lovudkast om en retsplejereform, der var medtaget i Retsplejerådets betænkning nr. 1401/2001. Bortset fra et enkelt punkt - konkurrencesagers behandling - indeholder lovudkastet i forhold til betænkningen ingen imødekommeelse af vore indsigelser, der vedrører Sø- og Handelsrettens fremtidige stilling i domstolsystemet. Vi fastholder fortsat disse indsigelser.

Vi anmodede i brevet af 31. oktober 2005 om en forhandling med Justitsministeriet om Sø- og Handelsrettens stilling. En sådan forhandling har Justitsministeriet ikke ønsket eller ikke taget initiativ til. En nøjere vurdering af det nu udsendte lovudkast viser, at en sådan forhandling ville have været formålstjenlig forud for udformningen af lovudkastet, jfr. nedenfor under pkt. 4.

1. Sø- og Handelsretten opretholdes som specialdomstol i 1. instans med direkte appel til Højesteret

Vi skal understrege, at vi er ganske enige i og tillægger det afgørende betydning, at Sø- og Handelsretten opretholdes som en specialdomstol i 1. instans, hvis afgørelser kan appelleres direkte til Højesteret. Dette er en afgørende forudsætning for, at retten kan opfylde sit formål om hurtig og kompetent afgørelse af erhvervslivets retstvister.

2. Rederiforeningens overordnede holdning til lovudkastet - udkastet betyder en urimelig indskrænkning i Sø- og Handelsrettens sagsområde

Lovudkastet sikrer imidlertid ikke, at de sager, som erhvervslivet i vore dage har behov

for at få afgjort ved en sagkyndig specialdomstol, hører under Sø- og Handelsrettens umiddelbare kompetence. Det er for dansk erhvervsliv af afgørende betydning, at Sø- og Handelsretten har en så tilpas stor tilgang af erhvervslivets sager, at rettens sagkundskab på det erhvervsretlige område kan opretholdes.

Det foreslåede sagsområde for Sø- og Handelsretten er alt for snævert. Sagsområdet bør ændres, således at sager, hvor indgående fagkundskab til erhvervsforhold har væsentlig betydning for afgørelsen, altid bør skulle anlægges ved Sø- og Handelsretten - i hvert fald hvor sagen har et internationalt aspekt, jfr. nedenfor - men således at Sø- og Handelsretten har mulighed for at henvise sagen til behandling ved byretten, hvis der ikke er behov for Sø- og Handelsrettens særlige sagkundskab. Formuleringen "internationale sager, hvor fagkundskab til internationale erhvervsforhold har væsentlig betydning" bør endvidere ændres, således at det bliver klart, at også kollisionsager, olieforureningssager vedrørende skibe, bjærgningssager etc. falder under Sø- og Handelsrettens umiddelbare kompetence. Det forekommer mere end tvivlsomt, om alle sådanne sager altid kan siges at vedrøre "erhvervsforhold".

Det er uheldigt, at byretterne ifølge lovudkastet (bortset fra konkurrencesager) skal behandle alle erhvervsager, som ikke er af international karakter. Lovudkastet vil medføre, at byretterne skal behandle sager, som er af central betydning for erhvervslivet, og som derfor hører hjemme ved Sø- og Handelsretten. Sådanne sager skal ifølge lovudkastet anlægges ved byretten og kan kun henvises til Sø- og Handelsretten, hvis meget snævre betingelser er opfyldt. Det er i den forbindelse uheldigt, at Sø- og Handelsrettens sagsområde efter lovudkastet i praksis bliver gjort afhængigt af, om byretterne vurderer, at fagkundskab til erhvervsforhold skal have betydning for sagens afgørelse. Byretterne har ikke selv fagkundskab til erhvervsforhold og kan derfor vanskeligt vurdere, om fagkundskab i erhvervsforhold har betydning for en sag. Sø- og Handelsretten er derimod specialist i erhvervsager og må derfor også være den rette instans til at vurdere, hvilke sager der kan drage nytte af den fagkundskab til erhvervsforhold, som Sø- og Handelsrettens sagkyndige dommere kan tilføre sagen.

Byretternes domme, også i erhvervsager, skal ifølge lovudkastet ankes til landsretterne, og lovudkastet indebærer således, at sagkundskaben ved Sø- og Handelsretten helt kobles ud af behandlingen af en lang række sager, som er af central betydning for erhvervslivet, og som derfor bør høre til kerneområdet for Sø- og Handelsretten. Vi lægger afgørende vægt på, at erhvervslivets sager afgøres af dommere, der har den nødvendige forretningsmæssige og erhvervsøkonomiske indsigt. Alternativet til, at erhvervslivets sager behandles og afgøres af Sø- og Handelsretten, vil derfor i praksis ikke være, at sagerne behandles af en byret, men at de i stedet afgøres ved voldgift.

3. Rederiforeningens konkrete forslag til ændringer af lovudkastet

Henset til ovenstående finder vi det væsentligt, at lovudkastet ændres på følgende punkter:

- Af lovudkastets § 225, stk. 2, nr. 1 eller motiverne hertil bør det fremgå, at begrebet "internationale sager, hvor fagkundskab til internationale erhvervsforhold har væsentlig betydning", skal forstås således, at det omfatter:
 - sager, der involverer fortolkning eller anvendelse af internationale regler, EU-regler eller danske regler, der bygger herpå, eller af internationalt baserede/orienterede dokumenter, f.eks. standardcertepartier, konnossementer o.l. Parternes nationalitet bør således være irrelevant - det er sagens materielle indhold, der er det afgørende.
 - kollisions-sager, olieforureningssager vedrørende skibe, bjærgningssager m.v. – d.v.s. søsager. Sådanne sager vil i mange tilfælde vanskeligt kunne kaldes sager om erhvervsforhold, men ikke mindst netop disse sager bør falde under Sø- og Handelsrettens umiddelbare kompetence.
- Lovudkastet bør fastslå adgang til at afholde søforklaring for Sø- og Handelsretten i hvert fald i sager, hvor parterne vedtager det, og hvor der er tale om alvorlige sager med betydelig personskade og/eller omfattende materiel skade. En søforklaring, som den der blev afholdt i forbindelse med f.eks. "Scandinavian Star"-ulykken, ville meget vanskeligt kunne være afholdt på tilfredsstillende vis ved et andet forum end ved Sø- og Handelsretten, henset til den ekspertise, erfaring og indsigt i søfartsforhold, som sådanne sager kræver, og som Sø- og Handelsretten besidder.
- Sø- og Handelsretten bør kunne behandle kæremål over fogedretternes afgørelser om forbud i sager, som henhører under Sø- og Handelsretten, og kæremål over fogedretternes afgørelser om arrest i skib.
- Udkastets lovbemærkninger bør nævne, at det falder inden for Sø- og Handelsrettens generelle kompetence som hidtil at kunne varetage en funktion i forbindelse med voldgiftssager. Sø- og Handelsretten har stor ekspertise vedrørende voldgiftssager. Efter den gældende, såvel som den netop vedtagne nye voldgiftslov, yder domstolene bistand til gennemførelse af en voldgiftssag, særligt med hensyn til voldgiftsrettens etablering. Sø- og Handelsretten har, inden for sin saglige og stedlige kompetence, ydet sådan bistand under de gældende regler og har betydelig rutine i disse sager. Bistanden ydes hurtigt og smidigt med forståelse for disse af og til meget vanskelige problemer.
- Det bør af udkastets lovbemærkninger fremgå, at Sø- og Handelsrettens kompetence omfatter væsentlige sager vedrørende erhvervslivets forsikringer, herunder reassurance.

4. Særligt om søsager - mulig fejl i lovudkastet

Under gennemgangen af det udsendte lovudkast er vi blevet opmærksomme på, at udkastet ikke synes at være udformet under hensyntagen til de særlige regler i søloven om begrænsningsfonde (som altid skal oprettes ved Sø- og Handelsretten) og de særlige regler i søloven om eksklusiv jurisdiktion for Sø- og Handelsretten i de tilfælde, hvor der oprettes en begrænsningsfond. Vi forstår, at det muligvis har været hensigten, at disse bestemmelser om eksklusiv jurisdiktion i søloven skulle være ophævet. Da der ikke i lovudkastet er medtaget nogen ophævelsesbestemmelse (jfr. udkastets § 40, nr. 3), må vi dog antage, at de gældende bestemmelser om Sø- og Handelsrettens eksklusive kompetence skal videreføres. Selv hvis denne forståelse af lovudkastet er rigtig, forekommer det imidlertid særdeles uhensigtsmæssigt, at medens de søsager i forbindelse med hvilke, der er oprettet en begrænsningsfond, skal føres ved Sø- og Handelsretten, skal ganske tilsvarende søsager, hvor der ikke er oprettet en begrænsningsfond, føres i henhold til de almindelige kompetenceregler i lovudkastet, d.v.s. ofte ved byretterne. De særlige regler omkring begrænsningsfonde og Sø- og Handelsrettens eksklusive jurisdiktion over søsager i denne forbindelse er således et yderligere argument for i det hele at lade søsager, selv om de ikke er internationale i lovudkastets snævre forstand, høre under Sø- og Handelsrettens umiddelbare kompetence. Vi skal fremhæve, at med de nye HNS-regler (sølovens kap. 11) kan anvendelsen af begrænsningsfonde ventes en del forøget.

Skulle det vise sig, at hensigten med lovforslaget var at fratage Sø- og Handelsretten dens nuværende eksklusive kompetence, skal vi bemærke følgende: Sager, hvor der er oprettet en begrænsningsfond ved Sø- og Handelsretten, ville i så fald skulle anlægges efter de almindelige kompetenceregler, d.v.s. ofte ved de enkelte byretter, således at Sø- og Handelsretten herefter skulle tage stilling til en fordeling af begrænsningsfonden på grundlag af de - måske ved forskellige byretter - afsagte domme. Herved ville der opstå nærmest kaotiske forhold, retsusikkerhed og væsentligt forøgede omkostninger for alle parter. Retssagernes behandling og begrænsningsfondens fordeling hænger så tæt sammen, at en sådan løsning meget stærkt må frarådes. Hertil kommer, at sagsbehandlingstiden ved en sådan løsning vil trække ud, og den endelige erstatningsudbetaling i praksis vil blive betydeligt forsinket, i forhold til hvad der gælder i dag. Såfremt de enkelte sager i vid udstrækning skulle afgøres ved de lokale byretter, ville der opstå stor risiko for, at der måtte afsiges modstridende domme, f.eks. om begrænsningsretten er eller ikke er tabt, og det ville være vanskeligt at se, hvorledes Sø- og Handelsretten med rimelighed skulle kunne fordele begrænsningsfonden i overensstemmelse med sådanne modstridende domme. De gældende regler på dette område er fællesnordiske regler, og vi henviser til Sølovsudvalgets 1. betænkning fra 1981 (nr. 924) side 39-40 og til kommentarer til en af sølovens regler om Sø- og Handelsrettens eksklusive kompetence - § 177, stk. 3 - i Birgitta Blom: "Sjölagens bestämmelser om redaransvar", side 133-134, der vedlægges.

Med hensyn til lovudkastets kompetenceregler indstiller vi samlet, at lovudkastet ændres, således at:

- Sø- og Handelsrettens kompetence bør omfatte alle erhvervsager med international baggrund. Det bør herved præciseres i lovbemærkningerne, at en sag er international, hvor retsgrundlaget er internationalt, f.eks. fordi den relevante danske lov bygger på internationale regler eller EU-regler, eller fordi et standarddokument - f.eks. typisk et engelsksproget standardcerteparti eller konnossement - ligger til grund. Supplerende kan det fastsættes, at en sag også er international, hvor den vedrører en erhvervsmæssig tvist mellem virksomheder i forskellige lande. Vi er således ganske uenige i motiverne til forslaget til § 225 på side 365 i lovudkastet, hvorefter det er afgørende, at sagens genstand og ikke retsgrundlaget er internationalt. Da hovedsynspunktet bag bevarelsen af Sø- og Handelsretten er den særlige fagkundskab og ekspertise m.v., som retten besidder, særligt med hensyn til internationalt baserede retsregler eller standarddokumenter, der regulerer eller bestemmer forholdet mellem parterne, synes det at måtte følge af denne begrundelse, at det ikke kan være parternes forskellige nationalitet, der er afgørende, men derimod at det er tvistens indhold og karakter, der må være afgørende - d.v.s. netop det regelværk m.v., der skal bringes i anvendelse på tvistens løsning.
- Alle søsager bør endvidere være omfattet af Sø- og Handelsrettens kompetence. En del søsager vil falde under gruppen "internationale sager, hvor fagkundskab til internationale erhvervsforhold har væsentlig betydning", men langt fra alle. Således kan f.eks. kollisionsager, forureningssager og sager vedrørende forurening forvoldt af skibe vanskeligt kalde erhvervsager, men disse sager synes i endnu højere grad end erhvervsager at have deres rette placering ved Sø- og Handelsretten. For at lade søsager generelt falde under Sø- og Handelsrettens kompetence taler også, at der i en række søsager, uanset om de har international baggrund, oprettes en begrænsningsfond som ovenfor nævnt. I sådanne tilfælde bør der ikke være nogen berettiget tvivl om, at Sø- og Handelsretten har den eksklusive kompetence til at afgøre sagerne, men at lade andre søsager, hvor der ikke oprettes en begrænsningsfond, blive afgjort efter de almindelige kompetenceregler, d.v.s. ikke altid af Sø- og Handelsretten, synes overordentlig uhensigtsmæssigt.
- Søforklaringssager bør altid kunne foretages ved Sø- og Handelsretten, såfremt en part anmoder herom. Antallet af søforklaringssager er i dag så begrænset, at ingen byret vil kunne udvikle nogen form for kompetence inden for dette område, og det er i visse søforklaringssager af afgørende betydning, at den ret, der modtager søforklaringen, besidder en betydelig forhåndsviden og kompetence inden for søfartsområdet. Som ovenfor nævnt finder vi ikke, at en søforklaringssag, som den der fandt sted i "Scandinavian Star"-sagen på nogen rimelig måde kunne være afviklet ved anden ret end Sø- og Handelsretten.
- Sø- og Handelsretten bør kunne behandle visse kæremål over fogedretternes afgørel-

ser (visse forbuds- og arrestsager, jfr. ovenfor).

Da Sø- og Handelsretten fortsat skal have en meget væsentlig rolle i søsager, tillægger vi det stor betydning også på grund af signalværdien, at rettens navn bevares og ikke ændres til Handelsretten.

Med venlig hilsen
DANMARKS REDERIFORENING
P.D.V.

Uffe Lind Rasmussen

sker får emellertid dom i målet läggas till grund vid fördelningen av ansvarsbeloppet. Som framgår av 356 § innebär den omständigheten att särskild rätttegång redan pågår när fonden upprättas inte att borgenären är befriad från att anmäla fordringen. Om detta inte sker riskerar denne borgenär att den som upprättat fonden och de borgenärer som har anmält sina fordringar träffas förlikning om fördelning av ansvarsbeloppet och begär fondens upplösning (jfr 358 §).

Det är endast om fonden har upprättats i Sverige som talan därefter inte får föras i annan ordning än inom begränsningsmålet's fram. Har fonden upprättats utomlands kan således talan väckas vid svensk domstol i de frågor som avses i tredje stycket. Detta gäller även om fonden har upprättats i någon av de övriga nordiska länderna. Eftersom dom meddelad i nordiskt land är verkställbar i annat nordiskt land hade man i och för sig kunnat tänka sig en annan ordning. Detta hade å andra sidan kunnat medföra stora olägenheter och kostnader för borgenärerna.

Bestämmelserna i tredje stycket gäller emellertid inte undantagslöst. Har parterna innan tvisten uppkom träffat avtal om att eventuella tvister skall lösas av skiljemän eller av utländsk domstol har dessa överenskomelser företräde framför kanaliseringregeln. Däremot anses en juridisk-tionsklausul som hänvisar till domstol här i landet få vika för kanaliseringregeln (jfr prop s 121).

12. Begäran om fördelning av fonden

Vem har rätt att begära att begränsningsfonden fördelas av domstolen? Denna fråga besvaras i *fjärde stycket* så, att denna rätt tillkommer den som har upprättat fonden, dennes försäkringsgivare och borgenär som har anmält sin fordran mot fonden. Däremot har det inte ansetts att en person för vilken fonden har verkan (t ex en besättningsmedlem som har orsakat skadan) har rätt att begära att fonden skall fördelas. Yrkande om fördelning framsätts genom ansökan om stämning (359 § 1 st). Häri genom anhängiggjorts det sk begränsningsmålet.

Det är inte ett krav att den borgenär som anhängiggör begränsningsmålet har anmält sin fordran inom den anmälningstid som har fastställts av domstolen enligt 354 § 1 st. Som framgår av 353 § har det ansetts nödvändigt att medge att borgenärer även på ett senare stadium får anmäla sina fordringar och få dem beaktade vid fördelningen av ansvarsbeloppet. Anmälningstidens utgång har således inte prklusionsverkan. Möjligheten att anhängiggöra begränsningsmål föreligger därför i och för sig även för borgenärer som försummat att anmäla sina fordringar före fristens utgång.

11. Kanalisering av tvister till begränsningsmålet

Sedan begränsningsfond har upprättats skall alla tvister, som rör de fordringar som görs gällande för betalning ur fonden, och därmed sammanhängande frågor avgöras i ett sammanhang. Därmed vinnas att förhållandet blir mera effektivt än om talan kan väckas vid olika domstolar samt att sinsemellan motstridiga domar angående rätten till ansvarsbegränsning kan undvikas. Vad nu har sagts gäller emellertid bara om talan väcks här i landet. Givetvis kan den svenska lagstiftningen inte lägga hinder i vägen för att talan väcks utomlands.

I tredje stycket föreskrivs att talan om en fordran som är av det slag att den är föremål för ansvarsbegränsning får väckas bara i begränsningsmål sedan fonden har upprättats. Detsamma gäller frågan om den som har upprättat fonden har rätt till ansvarsbegränsning och frågor om fondens fördelning. Som har berättis tidigare (ovan p 8) föreligger det däremot inte något hinder mot att väcka fastställletalans mot annan person än den som upprättat fonden med yrkande att denne skall förklaras obegränsat ansvarig för en fordran som omfattas av ansvarsbeloppet. Blevs tema och utredning kan här vara av annat slag än vid talan mot den som har upprättat fonden och det har därför inte ansetts medföra några nackdelar att tillåta särskild talan härrom. I Danmark och Norge är särskild talan även i detta senare hänseende hänvisad till begränsningsmålet.

Tvistemål som redan har inletts när begränsningsfonden upprättas får emellertid fullföljas vid den domstol där de väckts. För att säkerställa att övriga borgenärer kan bevaka sina intressen i denna rätttegång och dela i denna som intervenienter, om de har invändningar mot krav som där har framställts, föreskrivs i 356 § att borgenär som anmäler fordran skall underrättas om eventuell pågående rätttegång. — Det mest praktiska torde dock vara att parterna enas om att den först väckta talan återkallas och att fordringen i stället anmäls i begränsningsmålet. I den mån så inte

Akt.nr. 80.

Jmt. Mdt.

30 JAN. 2006

Dansk Arbejdsgiverforening
Vester Voldgade 113
1790 København V

Telefon 33 38 90 00
Telefax 33 12 29 76
Kontortid 8.30-16.30
E-mail: da@da.dk
Giro 5 40 08 99

Justitsministeriet
Procesretskontoret
Slotholmsgade 10
1216 København K

27. januar 2006
HEW/HDS

Høring over udkast til lovforslag om en politi- og domstolsreform – ministeriets sag nr. 2005-740-0109

Justitsministeriet har ved brev af 16. december 2005 til blandt andre Dansk Arbejdsgiverforening anmodet om en udtalelse om et foreliggende udkast til lovforslag om en politi- og domstolsreform.

Af udkastet til lovforslag – der hviler på blandt andet Retsplejerådets betænkning nr. 1401/2001 – fremgår bl.a., at det er tanken, at der skal ske væsentlige ændringer i Sø- og Handelsrettens saglige og stedlige kompetence.

Af retsplejelovens nugældende bestemmelser om Sø- og Handelsrettens kompetence fremgår, at sager, der angår ansættelsesforhold, behandles ved Sø- og Handelsretten, hvis sagen er omfattet af en eller flere af henvisningsbestemmelserne i retsplejelovens § 226, stk. 1, nr. 1-5, jf. retsplejelovens § 9, stk. 6. Samtidig er der mulighed for henvisning til Sø- og Handelsretten af sådanne ansættelsesretlige sager også fra byretter udenfor Storkøbenhavn.

Af bemærkningerne til det modtagne udkast til lovforslag fremgår, at såvel Retsplejerådet som Justitsministeriet er af den opfattelse, at lovforslaget i relation til spørgsmålet om Sø- og Handelsrettens kompetence "... i det væsentlige er et hensigtsmæssigt kompromis, der tager hensyn til det stærke ønske fra erhvervslivets organisationer m.v. om at bevare en fri appeladgang til Højesteret".

Dansk Arbejdsgiverforening er enig i, at det er væsentligt at opretholde en fri appeladgang til Højesteret. DA finder det imidlertid uhensigtsmæssigt, at Sø- og Handelsrettens saglige kompetence indskrænkes, således som foreslået. Tværtimod tillægger DA det væsentlig betydning, at Sø- og Handelsretten også fremover kan behandle sager, der opstår af ansættelsesforhold mellem arbejdsgivere og deres ansatte.

Dansk Arbejdsgiverforening fraråder derfor den foreslåede indskrænkning af Sø- og Handelsrettens saglige kompetence i relation hertil.

Med venlig hilsen
DANSK ARBEJDSGIVERFORENING

Helge Wehner

Justitsministeriet
Lovafdelingen 2005 NR. 740-0109.

Justitsministeriet
Lovafdelingen
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Jmt. modt.
23 JAN. 2006

19-01-2006
Sagsnr.: 171263

Vedr.: Procesretskontoret, sagsnr. 2005-740-0109. Høring over udkast til lovforslag om en politi- og domstolsreform

Ved brev af 16. december 2005 har Justitsministeriet udsendt lovforslag om en politi- og domstolsreform i høring.

Dansk Byggeri ser overordnet positivt på de tiltag, der er skitseret i lovforslaget.

I kapitel 39 foreslås indført en særlig forenklet procesform for mindre krav (småsagsproces).

Dansk Byggeri kan støtte forslaget og finder, at den foreslåede beløbsgrænse er rimelig og ikke bør ændres i nedadgående retning.

Med venlig hilsen
Dansk Byggeri

Britta Helseby

Justitsministeriet, Lovafdelingen 2005 Nr. 740 - 0109

Justitsministeriet
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Jmt. Mdt.
17 JAN. 2006

Ejendomsforeningen Danmark
Nørre Voldgade 2
Postboks 193
1006 København K.

Mogens Dørr
Juridisk konsulent

Telefon 33 12 03 30
Telefax 33 12 62 75
E-mail md@ejendomsf.dk

Dato: 16. januar 2006
Jour.nr.: 1-2-76-05
Ref.: MD

Vedr.: Høring over lovforslag om politi- og retsreform

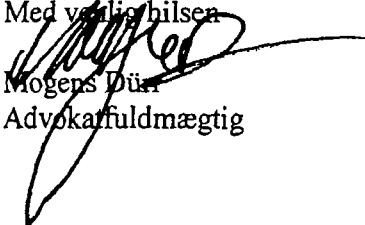
Justitsministeriet har fremsendt et udkast til lovforslag om en politi- og domstolsreform og anmodet om Ejendomsforeningen Danmarks eventuelle bemærkninger.

Ejendomsforeningen Danmark har noteret sig, at der med lovforslaget i lejeloven og byfornyelsesloven vil blive indført mulighed for, at parterne i en tvist efter at denne er opstået aftaler at indbringe sagen for boligretten uden forudgående behandling i henholdsvis huslejenævnet og byfornyelsesnævnet.

Ejendomsforeningen Danmark finder det positivt, at der indføres mulighed herfor.

Ejendomsforeningen Danmark har ikke yderligere bemærkninger til lovforslaget.

Med venlig hilsen

Mogens Dørr
Advokatfuldmægtig

Justitsministeriet
Lovafdelingen

2005 NR. 740 - 0109 Akt.nr. 13

O:\1-myndig\2-lovfor\1-2-76-05 Politi- og domstolsreform\Høringssvar.doc

København

Nørre Voldgade 2, Postboks 193
DK-1006 København K
Telefon (45) 33 12 03 30
Telefax (45) 33 12 62 75

Odense

Vestre Stationsvej 18, st.
DK-5000 Odense C
Telefon (45) 66 12 34 00
Telefax (45) 66 12 38 51

Århus

Åboulevarden 22, 5. sal
DK-8000 Århus C
Telefon (45) 87 30 13 70
Telefax (45) 86 18 53 09

Website: www.ejendomsf.dk

E-mail: info@ejendomsf.dk
Åbningstid: Kl. 9.00-15.30
Giro 888 5893
CVR: 10390214

Justitsministeriet
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Ejendomsforeningen Danmark
Nørre Voldgade 2
Postboks 193
1006 København K.

Mogens Dürr
Juridisk konsulent

Telefon 33 12 03 30
Telefax 33 12 62 75
E-mail md@ejendomsf.dk

Dato: 2. februar 2006
Jour.nr.: 1-2-76-05
Ref.: MD

Vedr.: Høring over lovforslag om politi- og retsreform

Ejendomsforeningen Danmark afgav den 16. januar 2006 et høringssvar vedrørende lovforslaget om ændring af retsplejeloven m.v.

I høringssvaret tilkendegav Ejendomsforeningen Danmark bl.a., at det er positivt, at der i lovforslagets § 85 foreslås foretaget en ændring af lejeloven, således at udlejer og lejer kan aftale, at en tvist indbringes direkte for boligretten uden forudgående nævnsbehandling.

Jeg har nu haft lejlighed til at nærlæse formuleringen af lovforslagets § 85, og jeg vil på baggrund heraf foreslå, at ordet "eller" erstattes med "samt", således at lovforslagsteksten bliver således:

"Parterne kan dog, når der er opstået en tvist, aftale, at tvisten kan indbringes for boligretten, uden at huslejenævnet samt i Københavns Kommune ankenævnet har behandlet sagen."

Med den nuværende formulering af bestemmelsen, kan den forstås således, at tvister i Københavns Kommune skal indbringes for huslejenævnet, hvorimod ankenævnetsbehandling kan overspringes, hvilket åbenbart ikke er intentionen med lovforslaget..

Med venlig hilsen

Mogens Dürr
Advokatfuldmægtig

DANSK INDUSTRI
H.C. Andersens Boulevard 18
1787 København V
Tlf. 3377 3377 · Fax 3377 3300
di@di.dk · www.di.dk

Justitsministeriet
Ketilbjørn Hertz
Slotsholmsgade 10
1216 København K

27. januar 2006
TMR

Høringssvar: Domstolsreform

Justitsministeriet har sendt udkast til forslag til politi- og domstolsreform i høring.

Dansk Industri har i samarbejde med en række andre erhvervsorganisationer rettet henvendelse til Justitsministeriet ved breve af 14. februar 2003 samt 31. oktober 2005. Justitsministeriet synes i et vist omfang at have efterkommet vore ønsker, hvilket vi takker for.

Vi kan i al væsentlighed tiltræde politi- og domstolsreformen.

Et enkelt forhold er dog af særlig interesse for erhvervslivet. Sø- og Handelsretten har hidtil været en domstol af meget stor betydning for erhvervslivet. Inddragelsen af særligt sagkyndige i forbindelse med en række sagers behandling medvirker til at tilsikre, at afgørelserne træffes på et oplyst grundlag i erhvervsforhold.

Efter vores opfattelse er den kompetence, man fremover vil tildele Sø- og Handelsretten, ikke tilstrækkelig. Særligt finder vi, at rettens kompetence i internationale og principielle erhvervsager bør styrkes. Ligeledes finder vi, at alle immaterialretssager bør behandles samlet ved én domstol, nemlig Sø- og Handelsretten.

Endelig finder DI, at Sø- og Handelsretten, som ved reformen tillægges kompetence i civile konkurrencesager, tillige bør tillægges kompetence i de straffesager, der udspringer af konkurrenceloven og Traktatens konkurrenceregler. Når de civile konkurrencesager samles hos Sø- og Handelsretten, er det for at sikre den nødvendige juridiske, økonomiske og forretningsmæssige sagkundskab ved behandlingen af de få, men komplicerede overtrædelser af konkurrencereglerne. Den nødvendige sagkundskab og det nødvendige erfaringsgrundlag synes ikke at være mindre nødvendigt ved behandlingen af straffesager. Tværtimod. Det skal hertil bemærkes, at Sø- og Handelsretten i forvejen behandler straffesager for overtrædelse af særlovgivningen, f.eks. straffesager for overtrædelse af markedsføringsloven.

Vi kan endvidere i det hele tiltræde de af Sø- og Handelsretten fremsatte bemærkninger til lovforslaget. Ligeledes kan vi tiltræde de af Danmarks Rederiforening fremsatte bemærkninger.

Med venlig hilsen

Tine Roed,
Underdirektør

AKT.Nr. 37

DANSKE
ARKITEKT
VIRKSOMHEDER

Justitsministeriet
Lovafdelingen, Procesretskontoret
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Jmt. modt.
23 JAN. 2006

Danske Arkitektvirksomheder
Arkitekternes Hus
Strandgade 27 A
DK-1401 København K

Tlf +45 32 83 05 00
Fax +45 32 83 05 01
Giro 673 7552

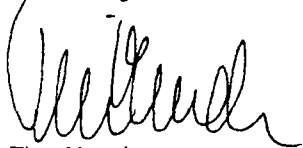
info@danskeark.org
www.danskeark.org

2006-01-20
Sagsnr. 420/2
Ref. TM/BP

**Vedr.: Høring over udkast til lovforslag om en politi- og domstolsreform
Deres sagsnr. 2005-740-0109 / Do.: KHE40354**

DANSKE ARK skal herved meddele, at vi ikke har kommentarer til det fremsendte udkast.

Med venlig hilsen

Tina Munch
Advokat

Justitsministeriet, Lovafdelingen 2005 Nr. 740 - 0109

AKT.NR. 30

FAGLIGT FÆLLES FORBUND

Justitsministeriet
Att.: Ketilbjørn Hertz
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Jmt. Mdt.
23 JAN. 2006

J.nr.: 04-703 BB/phn

20. januar 2006

2005-740-0109 Politi- og Domstolsreform, hørings svar

I forbindelse med Justitsministeriets udkast til Lov om ændring af Retsplejeloven og andre love har 3F følgende bemærkninger:

Småsagsproces

Ved at forsimple processen i småsager vil regeringen med forslaget forsøge at mindske udgifterne ved at føre retssag. Forslaget har imidlertid betydelige omkostninger: En mindskning af retssikkerheden navnlig for de dårligst stillede grupper.

Forberedelse og hovedforhandling er et hele

I forslaget lægges der op til, at i småsager skal advokat som hovedregel kun anvendes i forbindelse med hovedforhandlingen. Dermed overses det, at forberedelse og hovedforhandling er et hele. En grundig forberedelse sikrer, at alle relevante forhold er inddraget. Kun en advokat kan som erfaren partsrepræsentant sikre, at alle relevante forhold er overvejet.

Præklausjonsreglerne sikrer, at der ikke kommer uventede forhold eller anbringender op under hovedforhandlingen eller kort forinden. Det er en følge af forslaget, at først når sagen kommer til advokat med henblik på forberedelse af hovedforhandlingen, bliver sagen gennemgået af en erfaren juridisk partsrepræsentant. Først kort før hovedforhandlingen vil det blive undersøgt, om alle relevante forhold er blevet inddraget i sagen. Følgen heraf vil i mange sager være, at enten kommer advokaterne løbende med nye anbringender og beviser kort inden hovedforhandlingen, hvilket medfører en rodet og uforudsigelig hovedforhandling, eller også afskærer retten de nye anbringender og beviser. Dermed risikerer en part at få en uretfærdig dom. I begge situationer er retssikkerheden i fare.

For at sikre den fornødne forberedelse udvides rettens vejledning af parterne. Denne intensive vejledning skal fortrinsvist ydes af retsassessorer og dommerfuldmægtige. Rådgivningen vil således typisk blive givet af en yngre og uerfaren jurist. Hertil kommer, at rådgivningen vil blive givet i modpartens påhør. Den rådgivning, som forslaget tilbyder, vil være et væsentligt tilbageskridt i forhold til den nuværende ordning. Dels får parten ikke rådgivning fra en erfaren jurist. Når det gælder proces og sagsførelse er erfaring altafgø-

Justitsministeriet, Lovafdelingen 20 05 Nr. 740 - 0109

FAGLIGT FÆLLES FORBUND
Kampmannsgade 4
DK-1790 København V
tlf. +45 70 300 300
fax +45 70 300 301
e-mail: 3f@3f.dk
www.3f.dk

FAGLIGT FÆLLES FORBUND

rende. Dels får parten ikke en rådgivning, der er indrettet på at fremme partens sag bedst muligt.

Fri proces

Det kan ikke udelukkes, at det nye forslag vil gøre det lettere og navnlig billigere for velfungerende parter at føre sager. Det vil sige mindre erhvervsdrivende, akademikere osv. Derimod har forslaget en voldsom social slagside i forhold til de befolkningsgrupper, der ikke i samme grad er i stand til selv at føre deres sag.

I dag kan personer med (meget) små indkomster få fri proces til at føre deres sag. Uden omkostninger kan de overlade sagen til en erfaren advokat, der fører sagen for dem. Denne ordning vil blive ændret med forslaget. I henhold til forslaget skal også personer med meget små indkomster selv varetage de indledende faser af sagen. Når en person opfylder de skrappe økonomiske betingelser for at få fri proces, er der en klar formodning for, at hun ikke har uddannelse og evne til i fornødent omfang at varetage sine interesser under en retssag. En stor del af denne gruppe er endog funktionelle analfabeter. Gennemføres forslaget i dets nuværende form, vil det være et voldsomt tilbageskridt i retssikkerheden for de økonomisk dårligt stillede medborgere, hvis retssikkerhed hidtil er blevet beskyttet af friprocesordningen. Kort sagt forslaget er asocialt.

Skal forslagets asociale karakter afbødes, bør der etableres en formodning for, at fri proces skal gives til hele retssagen, det vil sige også til udarbejdelse af processkrifter. Dette udgangspunkt bør kun fraviges i tilfælde, hvor den part, der har fået bevilget fri proces, utvivlsomt selv er i stand til at varetage forberedelsen. Et eksempel kunne være en jurastuderende på overbygningen.

I dag kan parter, der tjener for meget til at få fri proces, ofte få deres sagsomkostninger helt eller delvist dækket gennem deres husstandsforsikring eller ved at få tilkendt sagsomkostninger. Disse parter vil ofte være i en situation, hvor de ikke på betryggende vis er i stand til at varetage forberedelsen af deres retssag selv. Også disse parters retssikkerhed er truet af forslaget.

Toinstansprincippet

Bevisbedømmelse er ofte centralt også i småsager. Det er derfor betænkeligt, at appel hovedsageligt skal behandles skriftligt. I realiteten vil det medføre, at landsretten alene udøver juridicel kontrol. Dermed udvandes toinstansprincippet.

FAGLIGT FÆLLES FORBUND

Kampmannsgade 4

DK-1790 København V

tlf. +45 70 300 300

fax +45 70 300 301

e-mail: 3f@3f.dk

www.3f.dk

FAGLIGT FÆLLES FORBUND

Konklusion vedrørende småsagsproces

Forberedelsen af en sag og hovedforhandlingen må ses som en helhed. Forslaget om, at advokater kun skal deltage i hovedforhandlingen er derfor betænkeligt set fra et retssikkerhedssynspunkt.

Parter, der fører sag med fri proces, har ofte ikke den fornødne uddannelse og evne til at varetage sine interesser under sagens forberedelse. Forslaget medfører, at der som hovedregel ikke gives fri proces til denne del af sagen. Forslaget truer dermed de økonomisk svagt stillede retsstilling. Forslaget er asociale.

Skal forslaget asociale karakter afbødes bør der etableres en formodning for, at fri proces skal gives til hele retssagen, det vil sige også til udarbejdelse af processkrifter.

Skriftlig behandling af appel udvander toinstansprincippet. Dette er betænkeligt.

Sagkyndige dommere

Forslaget skaber en i princippet ubegrænset adgang til at anvende sagkyndige dommere ved de almindelige domstole.

3F ser muligheden for sagkyndige dommere som en reel forbedring og hilser derfor muligheden velkommen.

Inddragelse af sagkyndige dommere vil give bedre domme, hvilket leder til større retssikkerhed, mere tilfredse parter og færre ankesager.

Skal disse fordele høstes, fordrer det imidlertid, at de sagkyndige dommere har faglig eller forretningsmæssig indsigt på netop det område, som den konkrete sag omhandler.

Eksempelvis vil sagkundskab om erhvervs sygdomme være relevant i arbejdsskadesager, viden om revalidering vil være relevant i sager om social pension, endelig vil viden om arbejdsvurdering og lønfastsættelse være relevant i ligelønssager.

Dette er blot nogle få illustrative eksempler. 3F deltager meget gerne i arbejdet med at fastlægge, hvilke sagkundskaber de sagkyndige dommere skal have, samt i arbejdet med at finde de konkrete dommere.

Venlig hilsen

Bjarne Rastad Bjørst
Juridisk konsulent

FAGLIGT FÆLLES FORBUND
Kampmannsgade 4
DK-1790 København V
tlf. +45 70 300 300
fax +45 70 300 301
e-mail: 3f@3f.dk
www.3f.dk

Justitsministeriet
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Att.: Jens Røn

**Deres sagsnr. 2005-740-0109 – Udkast til lovforslag om
politi- og domstolsreform**

Justitsministeriet har ved brev af den 16. december 2005 fremsendt udkast til lovforslag om en politi- og domstolsreform i høring til Finansrådet.

Finansrådet har gennemgået det fremsendte materiale, og har ingen bemærkninger til lovudkastet.

Med venlig hilsen

Joy Sejr Milling

Direkte 3370 1136
jsm@finansraadet.dk

19. januar 2006

Finansrådets Hus
Amallegade 7
1256 København K

Telefon 3370 1000
Fax 3393 0260

mail@finansraadet.dk
www.finansraadet.dk

Journalnr. 331/01
Dok. nr. 138916-v1

Justitsministeriet
Procesretskontoret, Lovafdelingen
Slotholmsgade 10
1216 København K

FORBRUGERKLAGENÆVNET
FORMANDEN

26. januar 2006
Sag 101/1-690 /EL

Høring over udkast til lovforslag om en politi- og domstolsreform

Jeg har som formand for Forbrugerklagenævnet via Forbrugerstyrelsen fået Justitsministeriets skrivelse af 19. december 2005 med anmodning om mine bemærkninger til ovennævnte udkast til lovforslag.

Jeg har i den anledning følgende bemærkninger:

Behandling af sager om mindre krav (småsagsproces)

Jeg kan tilslutte mig forslaget om en særlig forenklet procesform, der vil gøre det nemmere og billigere at gennemføre civile retssager om krav på højst 50.000 kr.

En sådan forenklet procesform kan være velegnet i forbrugersager, der ofte vedrører mindre beløb, og vil styrke forbrugers muligheder for nemt og billigt at få prøvet en civilretlig tvist. Det vil især gælde inden for de sagsområder, der falder uden for Forbrugerklagenævnets eller de godkendte, private klagenævns kompetence. Den forenkledte procesform vil samtidig give forbrugeren bedre mulighed for at gå videre til retten med en sag, hvor den erhvervsdrivende ikke efterlever en afgørelse truffet af Forbrugerklagenævnet eller et af de godkendte, private klagenævne, og hvor forbrugeren ikke kan få fri proces.

Jeg skal samtidig pege på, at det inden for de områder, der falder inden for Forbrugerklagenævnets eller godkendte, private klagenævns kompetence, er vigtigt, at retten forsat vejleder forbrugeren om muligheden for at få en sag behandlet ved disse nævne. Der er inden for disse nævne opbygget en betydelig saglig kompetence, ligesom der gennem årene er dannet en værdifuld og ikke ubetydelig nævnspraksis vedrørende fortolkning af den efterhånden meget komplicerede forbrugerlovgivning. Ifølge lovforslaget videreføres de gældende principper i retsplejelovens § 361 om oversendelse af en sag til Forbrugerklagenævnet eller et godkendt, privat klage- eller ankenævn, herunder rettens pligt til at vejlede forbrugeren om muligheden for nævnsbehandling. Jeg finder, at det i den forbindelse vil være hensigtsmæssigt, hvis vejledningspligten fremgår direkte af bemærkningerne til lovbestemmelserne om småsagsprocessen.

Med venlig hilsen

Lene Pagter Kristensen
Formand for Forbrugerklagenævnet

Justitsministeriet, Lovafdelingen 2005 Nr. 740.0109

Justitsministeriet
Lovafdelingen
Slotsholmsgade 10
1216 København K

FORBRUGEROMBUDSMANDEN

27. januar 2006
Sag 1100/5-564 KN/KN

Høring over udkast til lovforslag om en politi- og domstolsreform

Justitsministeriet udsendte den 16. december 2006 et udkast til lovforslag om en politi- og domstolsreform i høring.

Indledningsvis bemærkes, at udkastet indebærer en kraftig forringelse af Forbrugerombudsmandens muligheder for på en procesøkonomisk og effektiv måde via domstolssystemet at håndhæve markedsføringsloven og sikre en ensartet retspraksis.

I dag anlægger Forbrugerombudsmanden sine forbudssager (civile sager) og rejser tiltale i markedsføringssager (straffesager) ved Sø- og Handelsretten med ankemulighed til Højesteret.

Efter udkastet skal Forbrugerombudsmanden føre forbudssager ved Handelsretten (nuværende Sø- og Handelsret) med ankemulighed til Højesteret. Straffesagerne skal derimod rejses ved byretterne med ankemulighed til landsretterne, hvis der gives tilladelse af procesbevillingsnævnet i bødesager.

Den nævnte opdeling af sager på de forskellige retsinstanser er langt mere ressourcekrævende for Forbrugerombudsmanden end det nuværende system, idet de retsmidler, som stilles til rådighed for Forbrugerombudsmanden i markedsføringsloven, er specielt designet til at kunne anvendes ved samme ret, uanset om der er tale om en forbudssag, et foreløbigt forbud, en straffesag eller en kombination heraf.

Ændringen må forventes at betyde, at langt flere sager vil skulle køre i flere instanser for at opnå en præcedens på området. En principiel sag kan således risikere at skulle gennem hele fire retsinstanser Sø- og handelsretten, byretten, landsretten og Højesteret før den finder sin afslutning.

Efter udkastet kan bødestraf som hidtil ikke ankes til en højere retsinstans. I straffesager ført af Forbrugerombudsmanden vil der normalt alene være tale om bødestraf, hvorfor det bliver vanskeligere end i dag at tilvejebringe et tilfredsstillende bødeniveau i straffesager om overtrædelse af markedsføringsloven.

I dag medvirker der sagkyndige både i straffesager og i civile sager. Fremover skal der kun medvirke sagkyndige i civile sager, uanset der er samme behov for sagkyndige i straffesager.

Herudover kan Forbrugerombudsmanden og dennes personale fremover alene beskikkes til at føre straffesager i byretterne i modsætning til i dag, hvor de er beskikket til at føre straffesager i Sø- og Handelsretten og byretterne.

Endelig tager udkastets værnetingsbestemmelse ikke højde for forordning 2006/2004 om samarbejde mellem nationale myndigheder med ansvar for håndhævelse af lovgivning om forbrugerbeskyttelse. Anlæggelse af civile retssager efter forordningen vil således skulle anlægges af Forbrugerombudsmanden ved en af byretterne og ikke ved Handelsretten.

I det følgende vil der blive redegjort nærmere for ovennævnte.

Ulemperne ved den foreslåede opsplitning af straffesager og civile sager :

Det følger af den foreslåede § 225, stk. 2., nr. 2 i retsplejeloven, lovforslagets § 1, nr. 77, at sager hvor Forbrugerombudsmanden er part, og hvor anvendelsen af lov om markedsføring eller lov om visse betalingsmidler har væsentlig betydning, fortsat skal behandles ved Sø- og Handelsretten, den kommende Handelsret.

Til gengæld vil straffesager angående overtrædelser af markedsføringsloven ikke længere skulle behandles af Handelsretten, men vil i stedet skulle føres ved byretterne, jf. den foreslåede § 15 i retsplejeloven, jf. lovforslagets § 1, nr. 3.

Forbrugerombudsmanden finder denne opdeling mellem civile sager og straffesager særdeles uhensigtsmæssig.

Der er en nær sammenhæng materielt mellem de strafbelagte regler, og de regler der ikke er strafbelagt i markedsføringsloven. Således skal specialforbudene - som er strafbelagte - ses i nær sammenhæng med de øvrige bestemmelser i markedsføringsloven, navnlig generalklausulen i markedsføringslovens § 1. Straffesager og civile sager vedrører ofte de samme bestemmelser og dermed de samme hensyn, problemstillinger og fortolkningsspørgsmål i forhold til loven.

Uanset om der er anlagt sag med henblik på et forbud eller rejst tiltale for straf, er problemstillingerne og fortolkningen af markedsføringsloven samt dens anvendelse på det givne forhold den samme. Det er derfor langt det mest hensigtsmæssige, at det - som tilfældet er nu - er den samme domstol, der behandler sager vedrørende markedsføringsloven.

Ved markedsføringslovens tilblivelse valgte man - i stedet for at etablere særlige markedsråd som i Sverige og Norge - da også, at alle sager skulle behandles ved Sø- og Handelsretten, og rettens sammensætning og procedureform blev ændret med henblik herpå, jf. Forbrugerkommissionens betænkning II nr. 681/1973.

Forbrugerombudsmanden finder, at denne ordning har fungeret godt både til gavn for institutionen og for erhvervslivet.

Der er endvidere en tæt sammenhæng mellem adgangen til at anvende forbud og påbud for overtrædelse af markedsføringslovens bestemmelser og adgangen til at rejse straffesag for

overtrædelse af de strafbelagte bestemmelser i loven eller et tilsagn afgivet af en erhvervsdrivende over for Forbrugerombudsmanden.

Aspekterne i den konkrete sag er afgørende for, om Forbrugerombudsmanden finder det mest hensigtsmæssigt at anlægge en sag med påstand om forbud eller at nedlægge et foreløbigt forbud efter de særlige regler herom i markedsføringsloven fremfor at bede politiet om at indlede en efterforskning med henblik på en straffesag. Således har Forbrugerombudsmanden flere gange valgt at anlægge forbudssager vedrørende de strafbelagte bestemmelser i markedsføringsloven.

Ændringer i markedsføringsloven er således også i vidt omfang blevet udfærdiget ud fra den forudsætning, at det er samme ret der tager stilling til dens anvendelse, uanset om der er tale om en forbudssag, et fogedforbud, en straffesag eller en kombination heraf.

Det er derfor u hensigtsmæssigt at foretage en opsplittning af straffesager og civile sager.

Nedenfor gives en række konkrete eksempler på konsekvenserne af den nye opdeling.

Såfremt Sø- og Handelsretten giver Forbrugerombudsmanden medhold i den nedlagte påstand om forbud, og den erhvervsdrivende efterfølgende overtræder forbudet, skal Forbrugerombudsmanden efter udkastet anlægge en straffesag for overtrædelse af forbudet i en byret og ikke i Handelsretten, som allerede har taget stilling til sagen en gang, hvilket må forventes at forlænge og fordyre processen betydeligt både for den erhvervsdrivende og staten. Er sagen principiel, kan der endvidere være behov for at anke afgørelsen (fx strafudmålingen) til landsretten med yderligere omkostninger til følge for sagens parter.

Tilsvarende gælder Forbrugerombudsmandens meddelelse af et administrativt påbud til en erhvervsdrivende i tilfælde, hvor retsstillingen er klar. Hvis den erhvervsdrivende ønsker påbudet prøvet ved retten, skal Forbrugerombudsmanden indbringe sagen for Handelsretten. Får Forbrugerombudsmanden medhold, og den erhvervsdrivende overtræder påbudet, skal Forbrugerombudsmanden anlægge straffesag ved byretten med mulighed for anke til landsretten. Ønsker den erhvervsdrivende derimod ikke sagen indbragt for Handelsretten, skal Forbrugerombudsmanden i stedet føre en straffesag ved byretten.

Indhentelse af et tilsagn fra en erhvervsdrivende om at ophøre med en bestemt form for markedsføring er en ofte anvendt fremgangsmåde hos Forbrugerombudsmanden. Såfremt den erhvervsdrivende ikke overholder tilsagnet, har Forbrugerombudsmanden mulighed for at anlægge en straffesag. Efter udkastet skal straffesagen anlægges i byretten, selvom der kan indgå principielle spørgsmål i tilsagnet, som Handelsretten burde have taget stilling til.

Endelig er det i dag muligt for Sø- og Handelsretten i samme sag at behandle spørgsmålet om stadfæstelse af et foreløbigt forbud og fastsætte en eventuel straf for overtrædelse af forbudet, jf. senest Forbrugerombudsmandens sag mod Nordic Media gengivet i UfR 2005.2250 SH.

Bliver den foreslåede opsplittning en realitet, vil der i de ovennævnte tilfælde – såfremt alle ankemuligheder udnyttes – være tale om, at den samme sag skal behandles i samtlige 4 instanser. Dette vil virke fordyrende såvel som forlængende for processen til skade for såvel den erhvervsdrivende som for staten.

I sådanne tilfælde vil der først skulle anlægges en sag om stadfæstelse af forbud ved Handelsretten. Denne dom vil kunne ankes til Højesteret. Hvis det foreløbige forbud i mellemtiden er blevet overtrådt, vil der skulle anlægges en straffesag ved byretten, hvis dom skal ankes til landsretten. I stedet for som i dag at involvere en måske to retsinstanser, vil man efter det nye forslag skulle involverer to måske fire instanser.

Risiko for uensartet praksis og manglende udnyttelse af Handelsrettens ekspertise

Det er som ovenfor anført Forbrugerombudsmandens opfattelse, at den foreslåede opdeling indebærer en risiko for uensartet praksis både med hensyn til fortolkningen af reglerne og fastsættelse af bødeniveauet.

Det må således påregnes, at det vil være særdeles vanskeligt for selv de nye større byretter at opnå den fornødne fortrolighed med de problemstillinger, der henhører under markedsføringsloven, idet der kun anlægges et par sager af denne slags om året på landsbasis. Der vil derfor kunne gå flere år mellem, at en enkelt byret får forelagt et sag vedrørende overtrædelse af markedsføringsloven.

Derudover vil praksis skulle udvikles af en flerhed af byretter, hvilket må forventes at kræve førelse af væsentligt flere sager for at skabe præcedens.

For at sikre den fornødne retsenhed på området vil det formentlig være nødvendigt at få flere sager prøvet i en højere retsinstans. Byrettens domme skal imidlertid ankes til landsretten, hvorfor man ikke vil kunne gøre brug af den ekspertise, der allerede er opbygget i Sø- og Handelsretten gennem en årrække og som fortsat vil blive udviklet på baggrund af, at Handelsretten skal behandle Forbrugerombudsmandens civile sager.

Det må desuden forventes, at langt de fleste civile sager vedrørende markedsføringsloven vil blive behandlet af Handelsretten. Ikke blot dem hvor Forbrugerombudsmanden er part, men også øvrige sager, fx rejst af erhvervslivet, da disse ofte vil vedrøre principielle spørgsmål, hvorfor det må forventes, at parterne vil anmode om, at sagen bliver henvist til Handelsretten.

Ekspertisen og erfaringen med markedsføringsloven vil derfor som nu blive samlet i Handelsretten.

Fastholdelse af et bødeniveau som har en klar præventiv effekt

Retsplejerådet anfører i forbindelse med den foreslåede § 225, stk. 2, nr. 2, at der i Forbrugerombudsmandens sager vedrørende markedsføringsloven ofte er tale om meget principielle sager, hvorfor der af den årsag er grund til at bibeholde de civile sager samlet i den kommende Handelsret.

Straffesagerne vedrører imidlertid som oftest i ligeså høj grad principielle spørgsmål og fastlæggelse af ny praksis.

Som eksempel på dette kan nævnes forbudet mod udsendelse af uanmodede elektroniske meddelelser i markedsføringslovens § 6a – den såkaldte spamregel, hvor Forbrugerombudsmanden de sidste par år har ført og fører en række retssager for at få fastslået rækkevidden af bestemmelsen og fastsat et bødeniveau.

Erhvervsudvalget har i forbindelse med den netop vedtagne markedsføringslov tilsluttet sig Forbrugerombudsmandens forslag til en beregningsmodel for udmåling af bøder for udsendelse af spam. Udvalget udtalte i den forbindelse, at en overtrædelse af reglerne skal straffes med en bøde, som – ud over at sikre, at det ikke kan betale sig at overtræde markedsføringsloven – også har en meget klar præventiv effekt, jf. Erhvervsudvalgets betænkning over forslag til lov om markedsføring af 8. december 2005, side 2.

Denne tilkendegivelse ligger i øvrigt i forlængelse af de intentioner, lovgiver tidligere har givet udtryk for vedrørende bødeniveauet, fx i forbindelse med ændringen af markedsføringsloven i 1994, hvor det fremgik, at det fortsat er ”hensigten at søge strafniveauet skærpet navnlig hvor overtrædelsen, bedømt efter markedsføringsindsatsens økonomiske størrelse er af betydelig omfang”, jf. bemærkningerne til forslag til lov om markedsføring nr. 211 fra 1994 side 15.

Forbrugerombudsmanden har på den baggrund i en længere årrække arbejdet målrettet på at få hævet bødeniveauet, hvilket i et vist omfang lykkedes når henses til den skærpelse af bødeniveauet, som den seneste praksis fra Sø- og Handelsretten og Højesteret er udtryk for.

Efter Forbrugerombudsmandens opfattelse er der imidlertid en begrundet frygt for, at dette bødeniveau vil falde i fremtiden, hvis straffesagerne henlægges til byretterne.

Det skal i den forbindelse erindres, at Forbrugerombudsmanden som oftest fører retssager mod erhvervsdrivende virksomheder af betydelig størrelse med betydelige markedsføringsmæssige budgetter. Der er tale om sager vedrørende principielle retlige spørgsmål og meget store økonomiske interesser, både for forbrugerkollektivet og den involverede erhvervsdrivende.

Det bødeniveau som i andre sager kan synes højt, vil kun have en beskeden effekt i mange af de sager, som Forbrugerombudsmanden tager op.

Hertil kommer, at Forbrugerombudsmanden som udgangspunkt ikke kan anke sagerne til højere instans som følge af den foreslåede § 902, stk. 2 – en videreførelse af den gældende regel – hvorefter anklagemyndigheden ikke kan anke byretternes domme, når der kun kan idømmes bøde, medmindre der gives tilladelse af procesbevillingsnævnet, jf. den foreslåede § 903, lovforslagets § 1, nr. 133, hvilke man må formode vil blive undtagelsen. Langt de fleste strafbelagte bestemmelser i markedsføringslovens kan således kun straffes med bøde, jf. den gældende markedsføringslovs § 22, stk. 2, 3 og 5 og den kommende § 30, stk. 2, 3, 5.

Det er altså nærliggende at antage, at de fleste straffesager – i modsætning til de civile sager – kun vil nå til byretten og ikke vil blive prøvet i to instanser, idet tiltalte ikke har nogen interesse i at anke en sag, hvor der er idømt en beskeden bøde.

Anvendelse af sagkyndig bistand

Det fremgår af lovforslagets § 1, nr. 47, retsplejelovens § 94, stk. 3, at den nuværende ordning, hvor de juridiske dommere suppleres med sagkyndige domme udpeget af erhvervs- og forbrugerorganisationer, videreføres i Handelsretten.

En ordning som Forbrugerombudsmanden tillægger stor betydning, idet et nærgående kendskab til markeds-mæssige og forbrugermæssige problemstillinger ofte er centralt i sager vedrørende overtrædelse af markedsføringsloven.

Denne ordning anvendes imidlertid ikke i byretterne, hvorfor straffesagerne vil skulle afgøres uden sagkyndige bistand. Dette samtidig med at byretterne ikke kan forventes at besidde særlig sagkundskab om markedsførings-sager, da sager, hvor Forbrugerombudsmanden ikke er part, må forventes henvist til Handelsretten.

Forbrugerombudsmanden finder denne forskelsbehandling meget uhensigtsmæssig, idet straffesagerne som tidligere nævnt i høj grad vedrører de samme problemstillinger som de civile, hvor kendskab til forbruger- og erhvervs-mæssige forhold er af stor betydning, og sagerne som oftest er af lige så principiel betydning.

Det forekommer ubegrundet, at denne sagkyndige medvirken skulle være mindre påkrævet i straffesagerne end i de civile sager. ...

Prøvelse af skyldspørgsmålet begrundet ikke den foreslåede opdeling

Opsplitningen af behandlingen af sager vedrørende markedsføringsloven på flere instanser kompliceres yderligere af, at straffesagerne, i det omfang de bliver anket, skal behandles af landsretten.

Retsplejerådet anfører, at årsagen til denne opsplitning mellem civile sager og straffesager skyldes, at bevisspørgsmålet også bør kunne prøves i ankeinstansen, hvilket ikke er tilfældet i dag, hvor sagerne ankes til Højesteret.

Til dette skal Forbrugerombudsmanden bemærke, at det er langt de færreste sager om overtrædelse af markedsføringsloven – i modsætning til fx konkurrencesager - hvor der er uenighed om bevisspørgsmålet.

Sagerne vedrører således næsten udelukkende spørgsmålet om fortolkningen af en given bestemmelse i markedsføringsloven, og sjældent spørgsmålet om hvorvidt et givent markedsføringstiltag har fundet sted.

Et forhold, der også er anerkendt af Retsplejerådet i betænkning nr. 1352/1997 om nævningesager, hvor det er anført, at: *"Baggrunden for, at visse straffesager, herunder navnlig markedsføringsstraffesagerne, skal behandles af Sø- og Handelsretten, er imidlertid, at denne ret besidder en særlig sagkundskab på området, herunder i kraft af at retten under domsforhandlingen tiltrædes af sagkyndige. En tilsvarende sagkundskab ville næppe kunne opnås ved behandling ved byret. Hertil kommer, at markedsføringsstraffesagerne som regel ikke indeholder væsentlige bevisspørgsmål, men fortrinsvis vedrører fortolkning af markedsføringsloven. Disse fortolkningsspørgsmål vil også efter de gældende regler kunne prøves i to instanser, idet Højesteret som ankeinstans kan tage stilling hertil. Behovet for en prøvelse af skyldspørgsmålet i to instanser er derfor næppe så stort som i andre sager."*

Førelsen af straffesager

Forbrugerombudsmanden har i dag den særlige ordning, at han selv eller de af hans ansatte, der er uddannet hertil – er beskikket til at føre retssagerne. Dette er en stor fordel, idet der er tale om en meget specialiseret lovgivning, og sager der i anklagemyndighedens arbejde ikke hviler så tungt.

I den foreslåede § 105, stk. 3 i retsplejeloven, lovforslagets § 1, nr. 77 fremgår det imidlertid, at Forbrugerombudsmanden og ansatte i Forbrugerstyrelsen kun vil blive beskikket til at udføre tiltale for byretten.

Det er sandsynligt, at langt flere sager – i det omfang det er muligt, jf. ovenfor - vil skulle ankes, hvis de starter i byretterne, for at opnå den fornødne retsenhed på området. Forbrugerombudsmanden vil imidlertid efter lovforslaget ikke være kompetent til at føre straffesagerne i landsretterne.

Man vil således ikke kunne udnytte den specialisering og erfaring, som Forbrugerombudsmanden har opnået på dette område, men vil i langt højere grad end tilfældet er i dag være nødt til at trække på anklagemyndighedens ressourcer, hvilket formentlig vil fordyre og forlænge processen.

Forbrugerombudsmanden finder derfor, at såfremt den foreslåede ordning vedtages, hvorefter straffesagerne skal starte i byretterne, er det af afgørende betydning, at Forbrugerombudsmanden og de af hans ansatte, som beskikkes hertil, som minimum også tillægges kompetence til at føre straffesagerne i landsretterne.

Den foreslåede værnetingsregel tager ikke højde for håndhævelsesforordningen

Endelig tager udkastets værnetingsbestemmelse ikke højde for forordning 2006/2004 om samarbejde mellem nationale myndigheder med ansvar for håndhævelse af lovgivning om forbrugerbeskyttelse.

Den foreslåede værnetingsreglen indebærer, at sager, der anlægges efter forordningen her i landet, efter henvendelse fra en udenlandsk myndighed, skal anlægges ved en byret med anke til landsretten og ikke ved Handelsretten, hvilket forekommer højst uhensigtsmæssigt. Der er tale om internationale sager (forbudssager), der skal føres i den civile retsplejes former.

Årsagen til at værnetingsreglen ikke finder anvendelse på disse typer sager skal søges i, at Forbrugerombudsmandens hjemmel til at behandle disse sager ikke findes i markedsføringsloven, der er begrænset til markedsføring, der har effekt på det danske marked. Hjemlen til at behandle disse sager findes i selve forordningen og udpegningen af Forbrugerombudsmanden som håndhævelsesmyndighed efter forordningen.

Forordningen dækker 15 retsakter på det forbrugerpolitiske område, hvoraf Forbrugerombudsmanden er udnævnt som tilsynsmyndighed vedrørende de 12 af retsakterne.

Konklusion

Sammenfattende skal Forbrugerombudsmanden konkludere, at den foreslåede opdeling mellem civile sager og straffesager er særdeles problematisk både af ressourcemæssige årsager og hensynet til retsudviklingen på området.

Det bør således fortsat være Handelsretten, der behandler både Forbrugerombudsmandens civile sager og straffesager vedrørende markedsføringsloven og betalingsmiddeloven samt retssager, som Forbrugerombudsmanden tager op i medfør af forordningen.

Med venlig hilsen

Hagen Jørgensen

Justitsministeriet
Procesretskontoret

E-mail: jm@jm.dk

25. januar 2006

Benedicte Federspiel
Dok. 39664/ph

Justitsministeriet har i brev af 16. december 2005, sagsnr. 2005-740-0109, anmodet Forbrugerrådet om en udtalelse vedr. udkast til lovforslag om en politi- og domstolsreform (udkast til forslag til lov om ændring af retsplejeloven og forskellige andre love). Indledningsvis skal Forbrugerrådet trække vores væsentligste synspunkter frem:

- Forbrugerrådet ønsker tilgængelighed, overskuelighed, hurtig sagsbehandling, minimale sagsomkostninger og kvalitet i afgørelserne, og **går derfor generelt ind for retsreformen**. Af hensyn til, at opgaverne bør løses så tæt på borgeren som muligt, ønskes retsmøder uden for hovedtingstedet og forbrugervenlige åbningstider.
- Forbrugerrådet er glad for, at der indføres en **småsagsproces**, hvor retten forbereder sagen, men er ikke tilfreds med udformningen. Processen bør bl.a. tilrettelægges som en advokatløs proces, hvor dommeren er aktiv under selve hovedforhandlingen. Da det er "tilladt" at bruge advokater, betyder det, dels at en forbruger vil være mere tilbøjelig til også at antage en advokat, dels at den tabende forbruger skal betale (et ganske vist maksimeret) salær til modpartens advokat. Forbrugerrådet mener heller ikke, at det skal kunne aftales at betale en eventuel beskikket advokat mere end det, der dækkes under fri proces-reglerne, ligesom vi er bekymrede for, at forbrugeren skal kunne aftale sig ud af småsagsprocessen.
- Forbrugerrådet finder ikke, at småsagsprocessen kan træde i stedet for ankenævnsbehandling, og beklager, at Justitsministeriet ikke anbefaler, at Forbrugerklagenævnets og andre godkendte ankenævns afgørelser gøres eksigible, ligesom der ikke gives automatisk fri proces, såfremt forbrugeren har fået medhold ved ankenævnet.

Forbrugerrådet har tidligere kommenteret betænkningen 1398/2001 fra Domstolernes Strukturkommission og Retsplejerådets betænkning 1401/2001 om reform af den civile retspleje I. Overordnet lægger Forbrugerrådet vægt på størst mulig hen-

Fiolstræde 17
Postboks 2188
DK-1017 København K

Tlf. (+45) 7741 7741
Fax (+45) 7741 7742
Mail fbr@fbr.dk
Web www.fbr.dk

syntagen til tilgængelighed, overskuelighed, minimale sagsomkostninger, hurtig sagsbehandling og kvalitet i afgørelsen. Forbrugerrådet er derfor enig i bestræbelserne på at søge opgaverne i den fremtidige domstolsstruktur løst så tæt på borgerne, som det er muligt, for så vidt det samtidig er foreneligt med de øvrige hensyn, der må tages.

Forbrugerrådet lægger i forbindelse med forslaget afgørende vægt på en effektiv, retssikkerhedsmæssigt optimal behandling i et attraktivt fagligt miljø, og at det nye forslag også vil give mulighed for en vis specialisering af dommerne.

Forbrugerrådet finder det positivt, at det anføres, at "særligt "borgernære" opgaver bør varetages så tæt på borgerne som muligt", og at det derfor foreslås, at der efter lokalt behov afholdes retsmøder uden for hovedtingstedet. Det anføres, at den nærmere stillingtagen til behovet og mulighederne for på hensigtsmæssig måde at afholde disse retsmøder ligger hos den lokale embedschef efter drøftelse med Domstolsstyrelsen. Forbrugerrådet skal opfordre til, at behovene drøftes såvel i Domstolsstyrelsen som lokalt.

Forbrugerrådet skal endvidere pege på, at det (også uden for småsagsprocessen) vil være relevant at indføre længere/alternative forbrugervenlige træffetider minimum en gang om ugen. Forbrugerrådet skal opfordre til, at det indføres generelt.

Småsagsprocessen

Det har i de sidste 30 år været drøftet at indføre en småsagsproces, fordi omkostningerne ved at gå til domstolene står i misforhold til sagens genstand, ligesom domstolsprocessen ikke har været gearret til at behandle forbrugerklager. Småsagsudvalget afgav betænkning i 1997, hvori flertallet gik ind for, at retten får større ansvar og beføjelser med hensyn til sagsstyring og procesledelse, således at processen i det hele indrettes således, at en part kan føre sagen uden advokatbistand. Man foreslog ikke forbud mod advokatmedvirken, men den part, der møder med advokat, kunne ikke få erstattet sine omkostninger hertil. Forbrugerrådet gik ind for, at der slet ikke skulle kunne deltage advokater, da en sådan medvirken ville medføre forskelsbehandling, således at den mere velbeslåede part ville kunne møde med advokat, uanset at omkostningerne ikke blev dækket. Betænkningen blev sendt i høring i Retsplejerådet, og det var kun Advokatrådets medlemmer, der var imod at indføre regler i overensstemmelse med flertallets forslag, men der skete ikke mere, før Advokatrådet og Dommerforeningen indsendte et fælles forslag til småsagsproces til Justitsministeriet. Retsplejerådets forslag var herefter – ikke overraskende – meget lig Advokatrådets og Dommerforeningens forslag, og Justitsministeriets oplæg lægger sig tæt heropad.

Det fremgår af § 400, stk. 2, at parterne, efter tvisten er opstået, kan aftale, at en sag, der ellers er omfattet af småsagsprocessen, ikke skal gå efter disse regler. Forbrugerrådet er enig i, at dette først skal kunne besluttes, når tvisten er opstået, men finder, at en sådan beslutning om at føre sagen i almindelig procesform i hvert fald må kræve, at retten nøje har orienteret parten/parterne om, hvad dette indebærer i form af tab af "procesledelse" og omkostninger.

Forbrugerrådet finder det positivt, at Domstolsstyrelsen efter § 405 kan fastsætte regler om afholdelse af retsmøder uden for sædvanlig kontortid. Da der som hovedregel ikke skal afholdes forberedende retsmøder i disse sager, har muligheden for at afholde aftenmøder først og fremmest betydning for hovedforhandlingen. Forbrugerrådet finder, at der som anført ovenfor også bør indføres åbningstid på dommerkontorerne uden for sædvanlig kontortid.

En af de mest positive ting ved småsagsprocessen er, at forberedelsen i praksis skal varetages af byrettens sekretariat, og at der generelt vejledes med hensyn til behovet for en klarlæggelse af de faktiske og retlige bestemmelser, ligesom man vil kontakte parterne både telefonisk, skriftligt og ved e-mails.

Det fremgår ikke, at dommeren også skal udføre procesledelse i forbindelse med hovedforhandlingen – tværtimod angives det, at forhandlingsprincippet ikke foreslås fraveget. Imidlertid skal dommeren i medfør af de sædvanlige regler herom bistå en person, som møder uden advokat. Forbrugerrådet finder, at retten i langt højere grad end ved selvmødere i almindelige sager bør bistå parten uden advokat i småsagsprocessen, da selve procesformen opfordrer til, at forbrugeren kan møde uden advokat.

Spørgsmålet om advokatbistand og betaling til denne har været et stridspunkt igennem hele diskussionen. Som anført er Forbrugerrådet af den opfattelse, at der bør være tale om en advokatløs proces, da det fortsat er kostbart for en part at tabe en sådan retssag i forbindelse med betaling af modpartens advokat. Dette skal også ses i lyset af, at der i England kun tilkendes sagsomkostninger til juridisk bistand til udarbejdelse af stævningen.

Efter lovudkastet er hovedreglen imidlertid fortsat, at den tabende part skal erstatte den vindende part dennes udgifter i forbindelse med retssagen, og udgifter til advokatbistand skal erstattes med et "passende beløb", som er et standardiseret beløb, jf. § 408. Efter lovudkastet skal standardbeløbet fastsættes med udgangspunkt i de vejledende salærtakster, som for tiden udgør 5.500 kr. ekskl. moms for en hovedforhandling på 3 timer. Det er ligeledes udgangspunktet, at hovedforhandlingen ikke bør overstige en halv retsdag, medmindre helt særlige grunde nødvendiggør

det. Der er herudover foreslået en undtagelse for de mindste sager, hvilket betyder, at begrænsningen sættes til 1.500 kr. i sager med en værdi indtil 5.000 kr. og 2.500 kr. i sager med en værdi mellem 5.000 og 10.000 kr. Det er imidlertid efter Forbrugerrådets opfattelse ikke rimeligt at betale knapt 2.000 kr. for en sag med en værdi indtil 5.000 kr. og over 3.000 kr. til en advokat for en sag på en værdi op til 10.000 kr. Herudover vil forbrugeren – når modparten er repræsenteret ved en advokat – også have et stort incitament til at antage en advokat, dvs. der kan blive tale om ikke uvæsentlige omkostninger.

§ 408, stk. 3, tillader, at reglerne om disse beløb kan fraviges ved aftale, efter tvisten er opstået. Forbrugerrådet finder ikke dette rimeligt. Det er vanskeligt at forestille sig, hvorfor en part skulle ønske at betale mere til modpartens advokat, såfremt man taber sagen.

De almindelige regler om fri proces kan anvendes fuldt ud, når en sag behandles efter småsagsreglerne. Forbrugerrådet er imidlertid bekymret over § 409, stk. 2, hvorefter der kan træffes aftale mellem parten og den beskikkede advokat om, at parten skal betale salær og godtgørelse, som ligger ud over det, der dækkes af statskassen.

Specielt vedrørende den særlige sammenkædning mellem fri proces og retshjælpsforsikring er Forbrugerrådet enig med Retsplejerådet, når de siger, at der i lyset af de mindre omkostninger i småsagsprocessen ikke bør være nogen selvrisiko ved retshjælpsforsikring. Man anbefaler derfor, at selvrisikoen bliver afskaffet for så vidt angår sager, der behandles i småsagsprocessen. Denne anbefaling støttes ikke af Justitsministeriet, der mener, det bør være op til det enkelte forsikringsselskab at beslutte, at de også vil fritage personer, der ikke opfylder de økonomiske betingelser for at få fri proces, fra at betale selvrisiko i småsagsprocessen. Dette beklager Forbrugerrådet og vil også gøre det gældende over for Forsikring & Pension. Imidlertid har Forbrugerrådet noteret sig som noget positivt, at byretterne helt generelt bør vejlede om bl.a. retshjælpsforsikringsdækning i alle sager, hvilket vil være af særlig betydning i relation til småsagsprocessen, ligesom det anføres, at byrettens sekretariat vil være behjælpeligt med at anmelde sagen til forsikringsselskabet.

§ 361 viderefører med en mindre ændring reglen om, at såfremt en forbruger anmoder om, at sagen i stedet bliver indbragt for Forbrugerklagenævnet eller et godkendt klagenævn, så oversender retten sagen til nævnet. Forbrugerrådet finder imidlertid, at det bør stilles som en betingelse for anvendelse af småsagsprocessen, at parten har anvendt det bestående klagesystem. Småsagsprocessen skal ikke træde i stedet for de godkendte ankenævne, hvor der for et beskedent gebyr behandles

sager inden for samme beløbsramme, og som ikke medfører betaling af omkostninger til modpartens advokat, såfremt sagen tabes.

Afslutningsvis skal Forbrugerrådet beklage, at Justitsministeriet ikke kan anbefale en tvangsfuldbyrdelse af afgørelser truffet af Forbrugerklagenævnet eller af private godkendte anke- og klagenævn. Af ovenfor anførte grunde kan småsagsprocessen ikke træde i stedet for en behandling ved disse nævn, og Forbrugerrådet havde i det mindste håbet på, at der ville kunne tildeles automatisk fri proces, uanset om de økonomiske betingelser for fri proces er opfyldt, såfremt forbrugeren har fået medhold ved ankenævnet.

Med venlig hilsen

Villy Dyhr
Chef for Politisk Afdeling

Benedicte Federspiel
Chefkonsulent

Justitsministeriet
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Att.: Jens Røn

Pr. e-mail: jm@jm.dk

24. januar 2006

Høringssvar til lovudkast vedrørende politi- og domstolsreform

Vi takker herved for muligheden for at kommentere lovudkastet til en politi- og domstolsreform.

FRR hilser intentionerne om at samle politi- og retskredse i større enheder velkomne. Det er foreningens opfattelse, at en sådan reform vil kunne bidrage til at effektivisere myndigheds- og serviceopgaver over for borgere og erhvervsliv.

Vi er imidlertid skeptiske over for forslaget om at lade bl.a. skattesager starte ved byretterne efter endt nævnsbehandling i Landsskatteretten. Skattelovgivningen er meget omfattende og kompliceret, og det er vores opfattelse, at det ikke vil være muligt lokalt at opbygge den fornødne kompetence og ekspertise blandt byretsdommerne – selv med de større enheder.

Vi foreslår derfor, at landsretterne bliver appelinstant for sager behandlet i Landsskatteretten.

Med venlig hilsen

Michael Rugaard
afdelingschef

Foreningen af Statsautoriserede Revisorer
Kronprinsessegade 8, 1306 København K. Telefon 33 93 91 91
Telefax nr. 33 11 09 13 e-mail: fsr@fsr.dk Internet: www.fsr.dk

Justitsministeriet
Lovafdelingen
Procesretskontoret
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Att.: Ketilbjørn Hertz

26. januar 2006
nea/jb/pri (Hørsvar\H008-06)

Vedr.: Høring over udkast til Forslag til Lov om ændring af retsplejeloven og forskellige andre love (Politi- og domstolsreform)

Justitsministeriet har anmodet om Foreningen af Statsautoriserede Revisorer (FSRs) eventuelle bemærkninger til udkast til lovforslag om en politi- og domstolsreform. Udkastet til lovforslaget har været behandlet af FSRs Skatteudvalg.

Skatteudvalget skal alene kommentere de dele af forslaget, som har væsentlig betydning for borgerne og som ligger inden for de statsautoriserede revisorerers arbejdsområde.

På denne baggrund vil FSRs Skatteudvalg alene kommentere forslaget om, at skattesager fremover som udgangspunkt skal behandles ved byretterne som første instans.

Byretterne som 1. instans

Det fremgår af retsplejelovens § 224, at civile sager som hovedregel skal anlægges ved byretten i første instans.

En væsentlig undtagelse hertil er retsplejelovens § 225 om sager vedrørende prøvelse af afgørelser truffet af et ministerium eller en central statslig klageinstans, idet sådanne sager henhører under landsretterne som første instans.

Særreglerne i skatteforvaltningslovens § 50 m.fl. supplerer retsplejelovens § 225, således at der kan ske behandling af de pågældende sager ved landsretten som første instans.

Det fremgår af retsplejelovens § 226, stk. 1, at byretten kan henvise en sag til behandling ved landsretten i første instans, såfremt en af de 6 henvisningsgrunde, der er nævnt i bestemmelsen foreligger, herunder såfremt sagen er principiel eller sagens udfald vil få væsentlig betydning for andre end parterne.

Retsplejerådet har anført, at behovet for specialkendskab, fx til skatteområdet, vil kunne opfyldes mindst lige så godt ved de større byretter, som Domstolenes Strukturkommission har anbefalet, idet der forudsættes en specialisering blandt dommerne i det enkelte embede fx vedrørende skattesager, hvor kendskab til erhvervsforhold har væsentlig betydning.

Justitsministeriet har erklæret sig enig med Retsplejerådet i, at skattesager ikke adskiller sig fra andre forvaltningsretlige sager på en sådan måde, at de bør være undtaget fra den foreslåede nye generelle instansordning, hvor sagen alt efter sin karakter og eventuelle principielle betydning kan behandles ved byretten med én eller flere dommere henholdsvis landsretten med tre dommere.

Retssikkerhed og effektiv ressourceudnyttelse

Det er FSRs opfattelse, at skatteområdet indtager en særstilling i den civile retspleje. Dette skyldes for det første, at alle borgere i det danske samfund betaler skat, og som sådan er tvunget til kontakt med det offentlige Danmark. Endvidere er alle skatteydere udsat for ligning og er dermed potentiel part i en skattesag.

Når alle borgere er skattepligtige, er det særlig vigtigt, at der tilsikres størst mulig retssikkerhed og samtidig størst mulig effektivitet på området vedrørende skattesager. Et afgørende element i dette er, at de afgørelser, der træffes på området, i størst muligt omfang har skatteydernes tillid.

Det er FSRs vurdering, at det er en afgørende forudsætning for brugernes og dermed i realiteten alle borgernes tillid til klagesystemet på skatterettens område, at alle sager i givet fald kan indbringes for Højesteret.

Skattesager er sager af særlig indgribende karakter. Dette fremgår også af en udtalelse fra Højesterets daværende præsident Niels Pontoppidan i UfR 1990 B, side 161:

"En grund til, at man inden for dette område (skatteretten) prøver til bunds, er formentlig, at afgørelserne hyppigst har indgribende betydning, ikke blot for den skatteyder, der anfægter sin skatteansættelse, men for mange andre i lignende situationer. Meget populært sagt ville det med det gældende skattetryk næppe være acceptabelt, at man fra domstolens side ikke gik ind i en effektiv prøvelse."

Borgerne kan efter FSRs opfattelse ikke være tjent med, at afgørelser på det mest indgribende område af den offentlige forvaltning ikke altid kan indbringes for Højesteret. Hertil kommer, at i forhold til antallet af skatteydere og deraf følgende skattesager er der tale om et forsvindende lille antal sager, der indbringes for domstolene. Der er ca. 13.000 skattesager årligt, heraf indbringes 3.000-4.000 for Landsskatteretten, og kun ca. 10% heraf indbringes årligt for landsretterne. Kun en mindre del af disse sager indbringes herefter for Højesteret.

Det beskedne antal skattesager for domstolene skyldes i høj grad, at der er en bred accept af afgørelserne fra de administrative klageorganer herunder Landsskatteretten, men også det faktum, at alle afgørelser, hvis det ønskes, som sidste instans, kan indbringes for Højesteret.

Det forhold, at alle sager kan indbringes for Højesteret, er efter FSRs opfattelse en afgørende forudsætning for tilliden til de administrative klageorganer. Disse klageorganer er dermed undergivet "Højesterets kontrol".

Det er FSRs opfattelse, at det vil virke stødende på retsopfattelsen, såfremt det meget beskedne antal skattesager, der indbringes for domstolene, ikke kan indbringes for Højesteret. Dette skal ses i forhold til, hvor mange sager der klares i det administrative system, og hvor indgribende skattesager rent faktisk opfattes af den enkelte skatteyder.

Retssikkerhedsmæssigt må det anses for helt utilfredsstillende, hvis landets øverste domstol ikke fremover skal have ressourcer til at behandle de skattesager, som måtte blive indbragt for Højesteret. Det eneste rimelige initiativ til afhjælpning heraf må være at øge ressourcerne på dette område i Højesteret, så disse sager kan behandles inden for passende frister.

Det administrative klagesystem forudsætter landsretten som første instans

Historien viser, at muligheden for tredjeinstansbevilling ikke er en acceptabel løsning for borgerne på dette meget indgribende område. Retspraksis dokumenterer efter FSRs opfattelse, at det af hensyn til retssikkerheden er vigtigt, at alle sager kan indbringes for Højesteret. Dette følger af, at Højesteret i mange af de sager som indbringes, træffer en anden afgørelse end landsretterne, ligesom der blandt disse er adskillige eksempler på et for de fleste overraskende resultat.

Det administrative klagesystem på skatteområdet er relativt omfattende og klarer langt de fleste sager uden domstolens hjælp. Systemet er samtidig opbygget på en sådan måde og med en sådan ekspertise, at det vil betyde et væsentligt tilbageskridt for borgernes retssikkerhed, såfremt skattesager i fremtiden skal starte ved byretterne som første instans. Reglerne i retsplejelovens § 226 om, at byretterne i visse sager har mulighed for at henvise til landsretten som første instans er ikke en tilfredsstillende løsning herpå.

Når byretterne ikke bør behandle skattesager, er det naturligvis tilsvarende overflødigt at give byretterne mulighed for henvisning til landsretten som første instans. Skattesager bør i domstolssystemet altid starte ved landsretten.

Det er som nævnt i forhold til den administrative sagsmængde et nærmest forsvindende lille antal sager som indbringes for landsretterne, og naturligvis kun en begrænset del af disse som ankes til Højesteret.

Der er efter FSRs opfattelse ikke tvivl om, at det vil betyde en væsentlig reduceret tillid til afgørelserne fra det administrative klagesystem, hvis skatteafgørelser ikke længere med sikkerhed kan indbringes for Højesteret. På sigt kan dette betyde, at flere afgørelser fra Landsskatteretten indbringes for domstolene, hvilket samtidig betyder en forringet retssikkerhed for borgerne. Begge dele må være i strid med hensigten med forslaget og efter FSRs opfattelse et tilbageskridt for retssikkerheden.

Man skal også være opmærksom på, at den relativt høje kvalitet, som afgørelserne fra det administrative klagesystem – herunder Landsskatteretten – har, vil blive påvirket i negativ retning, hvis afgørelserne fremover skal prøves af byretterne. Justitsministeriet påpeger selv, at kendskab til erhvervsforhold har væsentlig betydning i skattesager.

Der er heller ingen tvivl om, at den faglige prestige, der er forbundet med et job hos de øverste administrative klageorganer, vil blive skadet. Denne prestige, der har en gunstig betydning for rekrutteringen til disse myndigheder, vil lide betydelig skade, såfremt det fremover er byretterne, der skal behandle skattesager i første instans.

Baggrund for, at landsretterne er første instans

Bestemmelsen i den gældende skatteforvaltningslovs § 50 (tidligere skattestyrelseslovs § 33) om landsretterne som første instans på skatteområdet bygger på grundige overvejelser foretaget af udvalget bag Landsskatteretsbetænkningen nr. 339 af 1963 med bl.a. højesteretsdommer A. Blom-Andersen, professor, dr.jur. Bent Christensen og professor, dr.jur. W.E. von Eyben som udvalgsmedlemmer. Ved Landsskatteretsbetænkningen fra 1963 foreslog udvalget netop følgende bestemmelse indført:

”Indbringes en sag for domstolene, jf. stk. 3, anlægges den for landsret som første instans. Sagen anlægges ved den landsret i hvis kreds den skattepligtige har hjemting ved sagens anlæg, jf. dog lov om rettens pleje § 247.”

Baggrunden for valg af landsretterne som første instans var bl.a. møntet på erfaringerne og praksis ved de beløbsmæssige småsager, der dog viste sig gang på gang at være af helt 4
principiell betydning for mange borgere. I betænkningens specielle bemærkninger fremgik herefter udvalgets endelige konklusion:

”Når skattesager, der efter almindelige retsplejeregler som følge af en sagsværdi under 3.000 kr. ville henhøre under underret, indbringes for domstolene, skyldes det i reglen, at der knytter sig en principiell interesse til dem, der gør det naturligt, at de ved domstolene behandles som landsretssager med mulighed for anke til Højesteret uden tredjeinstansbevilling.”

Det er FSRs opfattelse, at udviklingen siden 1963 gør det endnu mere påkrævet, at konklusionerne i betænkning nr. 339 bør fastholdes, idet udviklingen netop har vist den store betydning, det har, at skattesager i givet fald kan indbringes for Højesteret uden tredjeinstansbevilling. Skattesager griber i dag i stadigt stigende grad ind i alle borgeres hverdag.

I skattesager bør parterne kunne aftale, at landsretten skal være første instans

Det bør under alle omstændigheder sikres, at hvis begge parter i en skattesag er enige om, at sagen er principiell, så må dette være tilstrækkeligt til at sikre, at sagen i domstolssystemet skal anlægges ved landsretten som 1. instans. Det bemærkes, at den ene part i en skattesag altid er skatteministeriet.

Konklusion

På ovennævnte baggrund finder FSR, at en ophævelse af den generelle adgang til at skattesager kan indbringes for Højesteret må anses for at stride mod de hensyn og behov, der gælder for både borgere, rådgivere og myndigheder på området. FSR skal derfor på det kraftigste opfordre til, at det sikres, at alle skattesager fortsat kan indbringes for Højesteret uden tredjeinstansbevilling eller en henvisning efter retsplejelovens § 226 fra byretten til behandling ved landsretten som første instans.

Med venlig hilsen

John Bygholm
Formand for skatteudvalget

Niels Ebbe Andersen
Fagdirektør

Jmt. modt.
24 JAN. 2006

F&P

Forsikring & Pension

Justitsministeriet
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Vores ref. JTV/bnl-kfo

Journalnr. 1.3.4.1-029

Deres ref. Sagsnr.: 2005-740-0109

Dato 23.01.2006

Udkast til lovforslag om politi- og domstolsreform

Med henvisning til Justitsministeriets brev af 16. december 2005 fremsendes hermed F&P's bemærkninger til ovennævnte lovudkast:

Politireformen

F&P har noteret sig forslagene i den nye politireform og lægger herunder afgørende vægt på de intentioner, der ligger bag reformforslagene. Herunder bl.a. ønsket om at etablere nye politikredse, som personale- og ressourcemæssigt har den fornødne størrelse til at kunne klare stort set alle opgaver selv, og som både administrativt og operativt vil kunne bruge deres ressourcer mere effektivt. F&P har samtidig - med tilfredshed - noteret sig bemærkningen om, at der i takt med gennemførelsen af den foreslåede reform vil blive frigjort et betydeligt antal betjente fra administrative funktioner til operativt arbejde, samt at de foreslåede strukturændringer vil tage sigte på at forbedre politiets evne til at klare de nye udfordringer med hensyn til kriminalitetsbekæmpelse, som man vil stå over for i de kommende år.

F&P, der lægger meget vægt på en fortsat skærpet indsats i kriminalitetsforebyggelsen og -bekæmpelsen, ser frem til, at gennemførelsen af reformen vil udmønte sig i synlige resultater på dette område.

Domstolsreformen

F&P anerkender generelt de hensyn, der ligger på den foreslåede domstolsreform, herunder de synspunkter, der kom til udtryk i bl.a. Retsplejerådets betænkning nr. 1401/2001 om reform af den civile retspleje 1 samt i domstolenes strukturkommissions betænkning nr. 1398/2001 om en ny retskredsstruktur. F&P har bl.a. med tilfredshed noteret sig forslaget om etablering af Tinglysningsretten.

For så vidt angår afgrænsningen af den nye Handelsrets kompetence, skal vi dog fremhæve følgende:

F&P er generelt bekymret for den foreslåede indsnævring i Handelsrettens umiddelbare kompetence, jf. lovudkastets § 225. For forsikringserhvervet betyder afgrænsningen, at man ikke

Justitsministeriet
Lovafdelingen
Erhvervsorganisation
for forsikringselskaber
og pensionskasser

2005 NR. 740-0109
Forsikringens Hus
Amaliegade 10
1256 København K

Tlf. 3343 5500
Fax 3343 5501

Akt.nr. 20

fp@ForsikringensHus.dk
www.ForsikringensHus.dk

umiddelbart kan indbringe principielle forsikringsager for Handelsretten. I sådanne sager træffer byretten beslutning om eventuel henvisning, jf. lovudkastets § 227.

F&P ser en risiko for, at man herved udvander den betydelige faglige ekspertise, som hidtil har været oparbejdet ved Sø- og Handelsretten, hvor de forskellige erhvervsorganisationer (inklusive Forsikring & Pension) som bekendt har udpeget fagdommere til at bedømme sagerne på lige fod med Sø- og Handelsrettens dommere. F&P skal på den baggrund foreslå, at bestemmelsen i § 227 opstrammes, således at det tydeligere fremgår, at i det mindste alle principielle erhvervsager bør henvises til Handelsretten.

Det fremgår endvidere af lovudkastet, at Handelsretten skal behandle internationale sager, hvor fagkundskab til internationale erhvervsforhold har væsentlig betydning. Det fremgår af bemærkningerne, at vurderingen af, om tvisten vedrører internationale erhvervsforhold, afhænger af, om sagens genstand er international, således at f.eks. en erhvervsmæssig tvist mellem erhvervsvirksomheder i samme land, der f.eks. udspringer af en international vejtransport eller international søtransport, vil være omfattet af Handelsrettens kompetence. I overensstemmelse med vores tidligere bemærkninger går vi ud fra, at Handelsrettens kompetence således generelt vil omfatte situationer, hvor sagens parter er danske, men hvor fagkundskab om internationale erhvervsforhold og disses retlige aspekter er af væsentlig betydning.

Efter lovforslaget skal søforklaringer i fremtiden alene foretages ved byretterne. F&P skal her gentage vores tidligere bemærkninger, hvorefter vi finder det væsentligt, at søforklaring under alle omstændigheder fortsat kan afgives ved Handelsretten i København, hvilket var den klare opfattelse i Søløvsudvalget i forbindelse med ændringen af sølovens regler om søforklaring, således som det fremgår af sølovens nuværende § 476, stk. 1.

Småsagsprocessen

F&P har i drøftelserne vedrørende Retsplejerådets betænkning om reform af den civile retspleje III stillet sig generelt positiv over for ønsket om at skabe en forenklet proces for behandling af småsager. Vi har derfor også over for ministeriet stillet os parat til at se på eventuel justering af vilkårene for den private retshjælpsforsikring. Målet skal i givet fald være at skabe adgang for sikrede til at gennemføre småsagsprocessen uden brug af partsrepræsentant, men med forsikringsdækning for de positive udgifter, som i øvrigt er forbundet med processen (retsafgift, pålagte sagsomkostninger m.v.). En eventuel opblødning vil dog eventuelt blive suppleret med vilkår om, at selskabet - hvor dette findes konkret begrundet - fortsat kan henvisse kunden til advokat som betingelse for forsikringsdækning.

I forbindelse med F&P's positive tilsagn om at justere forsikringsbetingelserne (samt ved flere andre anledninger) har F&P pointeret vigtigheden af, at Justitsministeriet har øje for de administrative byrder m.v., der ligger i at implementere lovændringer, der som her har direkte indflydelse på bl.a. udformningen af betingelserne for retshjælpsforsikring. Dette er særligt aktuelt i denne situation, hvor man er i gang med en generel revision af retsplejeområdet, og hvor mange lovinitiativer m.v. sættes i søen. Der henvises herunder bl.a. til de nye regler vedrørende tildeling af sagsomkostninger, opsplittningen mellem fri proces og retshjælpsforsikring, retsmæglingsforsøget m.v. F&P har intet imod at indgå i en konstruktiv dialog med hensyn til at definere retshjælpsforsikringens rolle i et nyt system, men det ville have lettet arbejdet betydeligt, såfremt man i højere grad havde koordineret og samlet de mange forskellige forslag i

et samlet udspil. I en tid, hvor der i øvrigt er meget fokus på spørgsmålet om at lette erhvervs-
livets administrative byrder m.v., skal F&P beklage, at dette ikke er sket.

For så vidt angår udformningen af reglerne vedrørende småsagsproces, har vi noteret os, at
Justitsministeriet har udformet lovudkastet således, at der fortsat sikres adgang for selskaberne
til at opkræve selvrisiko. Som bekendt er det F&P's opfattelse, at væsentlige præventive hen-
syn taler for, at der også på retshjælpsforsikringen fastsættes en vis egenbetaling i form af en
selvrisiko. F&P er derfor meget tilfreds med, at denne mulighed fortsat består.

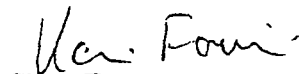
F&P har endvidere noteret sig forslaget om, at den vindende part for visse småsager alene vil
kunne opnå delvis dækning for sine sagsomkostninger. F&P har forståelse for forslaget, men
finder dog ikke, at man som sagsøgende part med rimelighed kan forvente en sådan omkost-
ningsfordeling i alle sager. Har man som sagsøgende part haft mulighed for at "begrænse"
sagsomkostningerne f.eks. ved i første omgang at lade sagen behandle ved et godkendt anke-
nævn m.v., finder F&P det ikke rimeligt, at man ikke her bør være "ansvarlig" for de fulde
sagsomkostninger. (I disse tilfælde bør sagsøger med andre ord dække alle sagsøgtes sagsom-
kostninger).

For så vidt angår vores øvrige bemærkninger vedrørende retshjælpsforsikringens rolle i små-
sagsprocessen, henvises til punkt 8.2.7 i de almindelige bemærkninger til lovforslaget, hvor
F&P's synspunkter er refereret. I den forbindelse skal blot fremhæves, at bortset fra kravet om
advokatbistand vil dækning over retshjælpsforsikringen fortsat være betinget af, at de almin-
delige vilkår i betingelserne er opfyldt. Herunder, at der foreligger en dækningsberettiget tvist,
at der skønnes at være rimelig grund til at føre sagen, at sikrede har benyttet en eventuel mu-
lighed for at få sagen behandlet ved et privat ankenævn m.v. Det er på den baggrund vigtigt, at
domstolene vejleder brugerne om hurtigt at tage kontakt til deres forsikringsselskab med hen-
blik på afklaring af forsikringsspørgsmålet.

F&P skal endelig på ny pege på, at selskaberne ud fra de foreliggende oplysninger om små-
sagsprocessen vil have meget vanskeligt ved at "risikovurdere" området, idet der fortsat savnes
oplysninger om antallet af sager, hvor mange af disse, der forventes at overgå til normal dom-
stolsbehandling m.v. På nuværende tidspunkt er det altså umuligt at vurdere de økonomiske
konsekvenser af denne del af lovudkastet.

F&P skal i den forbindelse dog fremhæve, at man med lovforslaget lægger op til en ikke uvæ-
sentlig forhøjelse af salærtaksterne i forbindelse med advokatbistand i sager om krav på højst
50.000,- kr., der ikke behandles i småsagsproces. Denne forhøjelse vil få umiddelbar virkning
for størrelsen af erstatningsudbetalinger under retshjælpsforsikringen. F&P skal på den bag-
grund opfordre til, at der på samme måde som i lov nr. 554 af 24. juni 2005 indføres en
hjemmelsbestemmelse, hvorefter en forsikringstager ikke kan opsige en forsikringsaftale på
grund af en forhøjelse af præmien, som alene er begrundet med den ændring af størrelsen af
sagsomkostningerne, der er en følge af denne lov

Med venlig hilsen

Claus Tønnesen

/Jakob Thyssen Valerius

Justitsministeriet
Slotholmsgade 10

1216 København K

20.1.2006

13658

MMJ

Procesretskontoret

Høringsvar over udkast til lovforslag om en politi- og domstolsreform

FTF afgiver hermed som officiel høringsberettiget svar på Justitsministeriets høring af 16. december 2005 om forslag til ændring af retsplejeloven og forskellige andre love.

Det fremsendte udkast lægger op til en omfattende reform af politiets organisation og en omfattende reform af domstolenes forhold.

FTF vil nedenfor kommentere de 2 reformer hver for sig.

Politireformen

Det er et krav til dansk politi at kunne matche såvel samfundsudviklingen som de krav, der følger af internationalisering og globaliseringen. FTF hilser en reform af politiet velkommen.

FTF støtter en inddeling i 12 politikredse, men anbefaler, at beredskabet i en ny struktur også tager udgangspunkt i de nuværende tjenestesteder og ikke centrerer om politikredsens hovedstation. Det er vigtigt, at politiet er nær borgerne og forankres lokalt med lokalkendskab.

Ledelse og styring af politiet

FTF noterer sig, at en række opgaver, der tidligere har henhørt under Rigspolitiet uddelegeres til politikredsene. FTF finder det vigtigt, at uddelegeringen ledsages af tilsvarende personaleressourcer.

FTF bakker Politiforbundet op i deres vurdering af, at det er vigtigt med et klagesystem, der virker tillidsvækkende og fremstår som tilfredsstillende for borgerne og pressen i et moderne samfund. Det er derfor ikke hensigtsmæssigt med en indskrænkning af klageadgangen.

Politiets kontakt med lokalsamfundet

Reformen indebærer, at lokalnævne afløses af et kredsråd i hver politikreds. Justitsministeriet er af den opfattelse, at der ikke længere skal indgå personalerepræsentanter.

FTF mener i modsætning til ministeriet, at det netop er vigtigt, at personalet indgår i rådene. Personalets bidrag er i kraft af de erfaringer og kompetencer, personalet besidder, vigtigt at få med i de fremtidige råd. Det bør derfor fortsat sikres, at personalet er repræsenteret.

Ny teknologi

FTF er af den opfattelse, at det er helt fundamentalt, at der stilles den nødvendige teknologi til rådighed for politiet, så politiet er rustet til opgaverne. Der bør fokuseres på radioer, sagsbehandlingssystemer, indførelse af GPS, elektronisk bødeblok, mobil sagsbehandling og internetbaseret selvbetjening.

Politiets personale og ledelsespolitik

FTF deler Justitsministeriets vurdering af behovet for en personalepolitik, der sikrer, at politiet er en attraktiv arbejdsplads. Samtidig skal det sikres, at der er god mulighed for at gøre karriere i politiet for polititjenestemændene.

Uddannelse

FTF finder det af største betydning, at politiet uddannes således, at politiet til stadighed har de kompetencer, der er nødvendige såvel under grunduddannelsen som ved efter- og videreuddannelse.

Det er hensigtsmæssigt, at der med tiden sker en formel anerkendelse af politiets grunduddannelse som en mellemlang, videregående uddannelse og tilsvarende anerkendelse af den politifaglige lederuddannelse.

I øvrigt kan FTF tiltræde de af Politiforbundet fremsendte bemærkninger.

Domstolsreformen

For så vidt angår domstolsreformen, indeholder reformen mange positive elementer, og FTF kan overordnet set tilslutte reformen med de nedennævnte bemærkninger.

Sagsforberedelsen

FTF hilser en opstramning af sagsforberedelsen velkommen.

At der sættes dato for domsforhandlingen ved et forberedende retsmøde, der afholdes efter svarskrift er indgivet, vil medføre, at retssager hurtigere afsluttes og dermed, at konflikter løses hurtigere.

FTF finder det tillige positivt, at dommerne under retssagen skal spille en mere aktiv rolle, ligesom det er en god mulighed at kunne overlade sagen til bedømmelse på skriftligt grundlag i særlige tilfælde efter parternes ønske.

Småsager

FTF finder det hensigtsmæssigt med indførelse af en særlig småsagsproces for sager under 50.000 kr.

Retskredse

Reformen indebærer en reduktion fra 82 kredse til 22 retskredse med hovedtingssted i samme by som hovedpolitistationen.

Det må betyde, at byretterne opnår specialisering blandt dommerne og dermed større indsigt i sagsområderne til gavn for sagens parter. Det er positivt, ligesom det er positivt med bedre mulighed for at anvende sagkyndige dommere i sager, der er under pådømmelse.

Landsretterne

Med reformen er det hensigten, at landsretterne i højere grad skal fungere som appellinstanser, og det er et krav for at anlægge en sag ved landsretten som førsteinstans, at sagen er principiel.

Dette kan på den ene side være positivt, at de overordnede domstole koncentrerer sig om principielle spørgsmål, men en indsnævring af muligheden for at anvende landsretten som førsteinstans, indebærer en risiko for flere appelsager. Mange landsretssager accepteres uden anke til Højesteret.

Byretten nyder ikke samme respekt som landsretten, og det kan risikeres, at de sager, der tidligere var henlagt til landsretten som førsteinstans og som nu overgår til byretterne alligevel behandles i landsretten, men i fremtiden som ankesag.

Handelsretten

Sø- og Handelsretten skal med reformen omdøbes til Handelsretten og være en landsdækkende specialdomstol i erhvervsrelaterede sager med appel til Højesteret.

Med den nuværende retsplejelov forholder det sig sådan at Sø- og Handelsretten behandler en række særlige sager indenfor ansættelsesretten. Det er FTF's synspunkt, at denne kompetence bør opretholdes. Sø- og Handelsretten nyder stor respekt indenfor det private arbejdsmarked i kraft af de kompetencer og erfaringer, retten besidder.

Dette gælder særligt i funktionærsager inden for finanssektoren, hvor man særligt er bekymrede over, at den værdifulde erfaring, der er opbygget i Sø- og Handelsretten som følge af mange sager, ikke vil blive flyttet til byretterne. Dermed vil der ske en kvalitativ forringelse af behandlingen af sager indenfor løn- og ansættelsesområdet.

Derfor er det FTF's opfattelse af Sø- og Handelsrettens kompetence, hvad angår løn- og ansættelsessager bibeholdes.

Med venlig hilsen

Bente Sorgenfrey

Justitsministeriet
Lovafdelingen
Slotsholmsgade 10
1216 København K.

København den 22. januar 2006

Att.: Ketilbjørn Hertz

HK Danmarks høringssvar vedr. domstolsreformen

HK Danmark har følgende bemærkninger til domstolsreformen, idet vi i øvrigt henviser til HK Landsklubben Danmarks Domstoles høringssvar vedrørende de personalemæssige aspekter:

Det er HK Danmarks opfattelse, at adgangen til at få prøvet principielle ansættelsesretlige sager ved Sø- og Handelsretten er af væsentlig betydning, da præjudikatsværdien af disse domme samt ankeadgangen til Højesteret sikrer, at der relativt hurtigt skabes en afklaret retstilstand, der skaber det nødvendige grundlag for forligsmæssige løsninger.

Vi kan derfor tilslutte os det af Sø- og Handelsretten fremførte:

Adgangen til Handelsretten

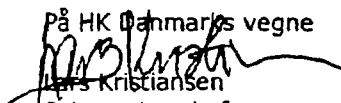
Efter forslaget til § 227 kan byretten efter anmodning fra en part henvise en sag hvor fagkundskab til erhvervsforhold, herunder ansættelsessager, er af væsentlig betydning, til Handelsretten hvis sagen er af principiel karakter.

Det vil normalt altid være i parternes interesse at en sag anlægges ved den domstol hvor sagen senere skal domsforhandles. Brugerne vil derfor finde at det er uhensigtsmæssigt og spild af tid at en sag altid først skal anlægges ved en byret, også i tilfælde hvor parterne har en klar formodning om at sagen senere skal henvises til Handelsretten. Hvis parterne på forhånd har den opfattelse at sagen er af principiel karakter, bør der af hensyn til disse være en mulighed for at anlægge sagen ved Handelsretten som så vil tage stilling til om betingelserne for sagsanlæg er opfyldt.

Da der på den anden side kan være en risiko for at en sag henvises til Handelsretten uden tilstrækkeligt grundlag, bør der tillige være en beføjelse for Handelsretten til at tilbagevise en sag til den kompetente byret. Henvisningspraksis i ansættelsessager har vist at der kan være behov for en sådan tilbagevisningsregel.

Det foreslås derfor:

1. Parterne får adgang til at anlægge sager ved Handelsretten hvis sagen er af principiel karakter, og hvis der til sagens bedømmelse kræves fagkundskab til erhvervsforhold.
2. Handelsretten får kompetence til at tilbagevise sager til byretten hvis sagen ikke har principiel karakter eller kan afgøres uden fagkundskab til erhvervsforhold.

På HK Danmarks vegne

Lars Kristiansen
Sekretariatschef

 Justitsministeriet
 Lovafdelingen
 Slotsholmsgade 10
 1216 København K

Att.: Jens Røn

Dato: 23. januar 2006
 Deres ref.: 2005-740-0109
 Vores ref.: 558 HER/ljm

Høring over udkast til lovforslag om en politi- og domstolsreform

HTS-I har modtaget Justitsministeriets forslag til lov om ændring af retsplejeloven og forskellige andre love (politi- og domstolsreform) til høring.

Det er HTS-I's overordnede opfattelse, at den i lovforslaget indeholdte politi- og domstolsreform bør gennemføres.

Dog bør lovforslaget korrigeres på følgende punkter:

1. Domstolsreformen

Handelsrettens (tidligere Sø- og Handelsretten) kompetence, således som denne fastlægges i lovforslagets § 225, er for snæver.

Det er vigtigt for erhvervslivet, at Handelsrettens betydelige ekspertise inden for erhvervsforhold fastholdes.

Det er derfor tilfredsstillende, at Handelsretten videreføres som en landsdækkende specialdomstol med appel umiddelbart til Højesteret inden for de i lovforslagets §§ 225 og 227 beskrevne sagsområder, herunder i internationale handelssager.

Det er dog HTS-I's opfattelse, at lovforslagets bemærkninger begrænser begrebet "internationale sager" unødigt til alene at vedrøre sager om grænseoverskridende levering af varer og tjenesteydelser. Det er HTS-I's anbefaling, at det i lovforslagets bemærkninger undgås at fastlægge den nærmere rækkevidde af "internationale handelssager". Dette bør overlades til den faktiske retsanvendelse.

Det er HTS-I's opfattelse, at Handelsretten fortsat skal kunne behandle sager, hvor anvendelse af markedsføringsloven har væsentlig betydning, og hvor indgående kendskab til markedsføringsforhold er af betydning for sagens afgørelse.

I hvert fald bør sager om produktefterligninger efter markedsføringslovens § 1 henhøre under Handelsrettens kompetence.

Det er endvidere HTS-I's opfattelse, at Sø- og Handelsretten, ud over de anførte immaterielretlige sagstyper, tillige skal have kompetence til at behandle erhvervs-mæssige sager, hvor anvendelse af ophavsretsloven har væsentlig betydning og erhvervs-mæssige sager om navne og kendetegnsbeskyttelse, og hvor anvendelse af

 HTS - Handel, Transport
 og Serviceerhvervene
 Børsen
 1217 København K
 Telefon 70 13 12 00
 Telefax 70 13 12 01
 hts@hts.dk
 www.hts.dk

markedsføringslovens § 5 og selskabslovgivningens navneregler, herunder aktieselskabslovens § 153 og anpartsselskabslovens § 2, har væsentlig betydning.

HTS-I bemærker i den forbindelse, at de foreslåede udvidelser i forhold til lovforslagets § 225 om Sø- og Handelsrettens kompetence ikke kvantitativt kan forventes at indebære en væsentlig udvidelse af de appelsager fra Handelsretten, der indbringes for Højesteret. Men det er for erhvervslivet af væsentlig betydning, at de pågældende sagstyper pådømmes af Handelsretten, som netop er kendetegnet ved en betydelig erhvervsmæssig ekspertise.

II. Politireformen

Indledningsvis fastholdes indholdet af det høringssvar, der blev fremsat af HTS-I i forbindelse med Visionsudvalgets rapport i maj 2005.

HTS-I bemærker sig derudover særligt etableringen af kredsråd, der skal danne den formelle ramme for at opnå en styrkelse af kontakten mellem politi og lokalsamfund.

I det omfang at der i sådanne kredsråd skal ske drøftelse af forhold, der er relevant for erhvervslivet, finder HTS-I det relevant, at organisationer med dette fokusområde inddrages. På områder af forebyggende karakter, f.eks. i forhold til alkoholpolitik, bevillinger og andet, er det relevant at inddrage HORESTA.

HTS-I og HORESTA deltager endvidere gerne i drøftelser af, hvorvidt politiets arbejde med næringsbrev og alkoholbevilling skal overføres til andre myndigheder.

Med venlige hilsen

Katrine K. Østergaard
direktør

Helma Rising
advokat (H)

Gry Asmus
advokat (L)

AKT.NR. 43

Telefax: 33 93 35 10

Justitsministeriet
Lovafdelingen
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Den 23. januar 2006

Ref.: §/kaa, j.nr. 15/220A/06

Vedr. Ministeriets sagsnr. 2005-740-0109 - Høring over udkast til lovforslag om en politi- og domstolsreform

Håndværksrådet støtter intentionen bag reformen om at styrke og udvikle politiets og domstolenes evne til at løse deres opgaver i overensstemmelse med fremtidens krav og muligheder. Håndværksrådet deler ønsket om, at politiet og domstolene sikres mulighed for at løse deres opgaver med en ensartet høj faglig kvalitet overalt i landet og med mulighed for at tilrettelægge arbejdet på en fleksibel serviceorienteret og effektiv måde.

Håndværksrådet må dog udtrykke tvivl om, hvorvidt reduktionen fra de nuværende 82 byretter til 22 og 54 politikredse til 12 er rimelig, eller om der derved er sket en for voldsom reduktion. Håndværksrådet finder det vigtigt, at man udover den ovenfor nævnte målsætning også sikrer nærhed, så borgere og virksomheder fortsat oplever en let adgang til domstole og politi og som en fortsat fast bestanddel i lokalområdet. Naturligvis må lokalområdet være større end hidtil med en reduktion, men som nævnt er det et spørgsmål, om reduktionen som foreslået er for voldsom. Håndværksrådet vil ikke nærmere fremhæve konkrete geografiske områder, men opfordre til, at regering og folketing i denne sag meget lytter til saglige argumenter fra de enkelte lokalområder.

Derudover er Håndværksrådet af den opfattelse, at det stærkt reducerede antal politikredse og byretter bør suppleres af et tilstrækkeligt antal nærpolitistationer og lokalt nedsatte byretter i egnede lokaliteter, uden at det indebærer, at der for så vidt angår byretterne skal oprettes faste lokaliteter. Man må kunne benytte sig af egnede lokaliteter, tilsvarende som det praktiseres inden for voldgiftssystemet.

Justitsministeriet, Lovafdelingen 2005 Nr. 740 - 0109

Organisation for
små og mellemstore
virksomheder

Islands Brygge 26
Postboks 1990
DK-2300 København S

Telefon 33 93 20 00
Telefax 33 32 01 74
Giro nr. 6 00 21 02
Web www.hvr.dk
E-mail hvr@hvr.dk

For så vidt angår den foreslåede instansordning og byretternes og landsretternes kompetence er Håndværksrådet enig i forslaget. Håndværksrådet lægger dog vægt på, at Sø- og Handelsretten bevares og gerne udvikles som erhvervslivets domstol, i det omfang parterne måtte ønske det som alternativ til en voldgiftssag. Også IT-sager og konkurrencesager bør være omfattet af Sø- og Handelsrettens kompetence.

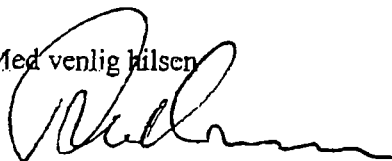
Håndværksrådet er ligeledes enig i forslaget om kollegial behandling i byretten og Sø- og Handelsretten, dog således at Håndværksrådet støtter mindretallet i Retsplejeudvalget, således at der til kollegial behandling i byretten kan finde behandling sted med to dommere og i særlige tilfælde tre juridiske dommere.

Håndværksrådet er endvidere meget enig i at udvide brugen af sagkyndige dommere i byretssager, hvor der måtte være behov for dette, så man overfører nogle af de fordele, der knytter sig til sagkyndige dommere, som det kendes fra såvel Sø- og Handelsretten som voldgiftssager. Det er dog væsentligt for at opnå det optimale ved en sådan ordning, at de fagkyndige dommere udpeges på en sådan måde, så det ikke kun er generelt, men at de udpeges netop med sagkundskab inden for et eller flere fagområder.

Endelig støtter Håndværksrådet meget initiativet med henblik på at indføre en særlig småsagsproces, som har været undervejs i mange år.

Bortset fra disse særlige bemærkninger giver resten af udkastet ikke Håndværksrådet anledning til kommentarer.

Med venlig hilsen

Peter Andersen

Justitsministeriet
Lovafdelingen, Procesretskontoret
Slotsholmsgade 10
1216 København K

INSTITUT FOR
MENNESKERETTIGHEDER

STRANDGADE 56 · 1401 KØBENHAVN K
TLF. 32 69 88 88
FAX 32 69 88 00
CENTER@HUMANRIGHTS.DK
WWW.MENNESKERET.DK
WWW.HUMANRIGHTS.DK

Jmt. modt.
26 JAN. 2006

DATE 19. januar 2006
JNR
540.30/10404

Vedrørende høring over udkast til lovforslag om en politi- og domstolsreform

Institut for Menneskerettigheder har sidst i december 2005 modtaget Justitsministeriets anmodning om evt. bemærkninger til ovennævnte.

Forslaget indeholder en række forbedringer, som har været mange år undervejs, f.eks. indførelsen af adgang til to-instansprøvelse af skyldsspørgsmålet i en række straffesager, således at sagerne starter i byretten med ankeadgang til landsretten, samt indførelsen af et eksplicit krav om udførlig begrundelse af afgørelser truffet af et nævningeting (forslagets § 218, stk. 2).

Grundet den relativt korte høringsfrist har Instituttet ikke haft mulighed for at kommentere forslaget i dybden men skal dog erindre om sit tidligere notat af 5. november 1998. Notatet vedlægges i kopi.

Med venlig hilsen

Morten Kjærum
Direktør

NOTAT

om Retsplejerådets Betænkning nr. 1352/1998
om behandlingen af nævningesager

Centrets hovedkonklusioner

Den foreslåede adgang til en to-instansprøvelse af skyldspørgsmålet i nævningesager er efter centrets opfattelse af væsentlig retssikkerhedsmæssig værdi, blandt andet fordi betydningen af Danmarks forbehold over for art. 14, stk. 5, i FN-konventionen om borgerlige og politiske rettigheder derved mindskes. (pkt. 2)

Centret ser derimod ikke nødvendigheden af, at forslaget om to-instansprøvelse forbindes med en ændring af nævningeinstitutionen, som kan rejse forfatningsmæssige indvendinger, jf. grundlovens § 65, stk. 2. (pkt. 3)

Det er endvidere centrets opfattelse, at et krav om begrundelse af nævningers afgørelser kan sikres, uden at nævningerne fratages muligheden for selvstændigt at afgøre skyldspørgsmålet. (pkt. 4)

1. Baggrund

I et brev af 31. marts 1998 har Justitsministeriet bedt Det Danske Center for Menneskerettigheder om en udtalelse om Betænkning nr. 1352/1998 fra Retsplejerådet om behandlingen af nævningesager.

I betænkningen stiller Retsplejerådets flertal forslag om ændringer i nævningeinstitutionen, således at nævningesager behandles ved byret i 1. instans. Efter forslaget skal skyldspørgsmålet i nævningesager endvidere afgøres efter en fælles votering mellem 6 nævninger og 2 juridiske dommere. Endelig skal byrettens dom kunne ankes til landsretten, som skal kunne foretage en fuldstændig ankebehandling med prøvelse af både skyldspørgsmål og sanktionsfastsættelse. I disse sager skal landsretten bestå af 3 juridiske dommere og 9 nævninger. Centret har følgende bemærkninger til forslaget.

2. Retten til to-instansprøvelse af skyldspørgsmålet

Retsplejerådet foreslår, at der gennemføres en adgang til to-instansprøvelse af skyldspørgsmålet i en række alvorlige straffesager, således at sagerne starter i byretten med ankeadgang til landsretten. En sådan to-instansprøvelse vil indebære, at Danmark også i disse sager for fremtiden vil kunne opfylde kravet i artikel 14, stk. 5, i FN's konvention om borgerlige og politiske rettigheder, hvorefter

“Enhver, der er domfældt for en forbrydelse, har ret til at få domfældelsen og fastsættelsen af retsfølgen prøvet af en højere domstol i overensstemmelse med loven.”

Selv om Danmark ikke efter en eventuel gennemførelse af to-instansprøvelse i alvorlige straffesager vil kunne ophæve forbeholdet over for art. 14, stk. 5, i FN-konventionen, finder centret, at det ud fra retssikkerhedsmæssige betragtninger er åbenlyst positivt, at der med forslaget åbnes mulighed for at anke afgørelsen af skyldspørgsmålet i nævningesager, således at bedømmelsen af beviserne for tiltaltes skyld prøves i to instanser.

3. Forslagets grundlovmæssighed

Efter den nugældende ordning afgøres skyldspørgsmålet af nævningerne alene, dog således at de juridiske dommere kan tilsidesætte nævningernes afgørelse om den tiltaltes skyld, hvis de ikke finder den tilstrækkelig bevist - den såkaldte dobbelte garanti. Retsplejerådets flertal foreslår, at der i stedet indføres en ordning, hvorefter skyldspørgsmålet skal afgøres efter fælles votering mellem nævningerne og de juridiske dommere.

Forslaget om indførelse af fælles votering af skyldspørgsmålet har været mødt med kritik i dele af den forfatningsretlige litteratur, mens andre forfattere ikke har betænkeligheder ved ordningen, jf. litteraturhensvisningerne i betænkningens s. 18. Kritikken skyldes hensynet til grundlovens § 65, stk. 2. Bestemmelsen har følgende ordlyd:

“I strafferetsplejen skal lægmænd medvirke. Det fastsættes ved lov, i hvilke sager og under hvilke former denne medvirken skal finde sted, herunder i hvilke sager nævninger skal medvirke.”

Nævningeinstituttet blev grundlovsfæstet ved løfteparagraffen i § 79 i grundloven af 1849. Bestemmelsen havde dengang følgende ordlyd:

“I Misgerningssager og i sager, der reise sig af politiske lovovertrædelser, skulle nævninger indføres”.

Ud fra drøftelserne på den grundlovgivende forsamling kan der ikke være tvivl om, at den institution, der tænktes på med vedtagelsen af grundlovens § 79, var den klassiske angelsaksiske jury, som er et forum adskilt fra de juridiske dommere, jf. Beretning om forhandlingerne på Rigsdagen, København 1848-49, sp. 1530-31, 2491-2503, 2482-2488, 3338-3352 og 3643. Formuleringen af grundlovsbestemmelsen opretholdtes ved grundlovsrevisionerne i 1866, 1915 og 1920. Fra indførelsen af nævningeinstitutionen i 1916 og indtil indførelsen af domsmandsinstituttet i 1932 bestod det læge element i strafferetsplejen da også alene af nævningeinstitutionen i denne klassiske form som et fra de juridiske dommere afsondret kollegium.

Sondringen mellem nævninger og domsmænd fremgår derimod indirekte af bestemmelsen i § 65, stk. 2, i grundloven af 1953, idet man må opfatte udtrykket lægmænd som et overbegreb for nævninger og domsmænd. Af forarbejderne til bestemmelsen fremgår endvidere, at forfatnings-

DET DANSKE CENTER FOR MÆNSKERETTIGHEDER

kommissionen var af den opfattelse, at der består en pligt til at bevare nævnings medvirken i strafferetsplejen, jf. betænkning afgivet af Forfatningskommissionen af 1946, s. 39.

Indførelse af fælles votering mellem lægdommere og juridiske dommere, som foreslået i betænkningen, vil således udviske forskellen mellem nævningeinstitutionen og domsmandsinstitutionen, idet den nye "nævningeinstitution" i realiteten bliver at sidestille med en stor domsmandsret. Umiddelbart er der således tale om en fortolkning imod grundlovens ordlyd, når flere forfattere giver udtryk for det synspunkt, at den fælles votering er grundlovmæssig.

Heroverfor er anført, at grundloven ikke definerer, hvad der skal forstås ved nævninger, og at nævningeinstitutionen allerede er undergået ændringer i perioden fra 1916 til i dag. Blandt andet er henvist til, at fælles votering om strafudmålingen blev indført allerede i 1937. At der har fundet en sådan ændring sted er imidlertid efter centrets opfattelse ikke relevant i argumentationen for indførelsen af fælles votering mellem lægdommere og juridiske dommere, idet ændringen indebærer en udvidelse af nævningernes kompetence i forhold til den da eksisterende ordning, hvorefter nævningerne alene havde som opgave at tage stilling til skyldspørgsmålet. Mens grundlovsbestemmelsen er til hinder for en udhuling eller afskaffelse af nævningeinstitutionen, er der efter centrets opfattelse for så vidt ingen grund til at diskutere en udvidelse af nævningernes kompetence i lyset af grundlovens § 65, stk. 2. Den eventuelle udvidelse, der består i muligheden for indførelsen af nævningeting i to retsinstanser synes da heller ikke at have givet anledning til forfatningsmæssige overvejelser.

Til støtte for det synspunkt, at indførelsen af fælles votering støder på forfatningsmæssige indvendinger kan således tale, at forfatningskommissionen så sent som i 1953 synes at sondre mellem forskellige former for lægmandsmedvirken, og at kommissionen endvidere tilkendegav, at nævningeinstitutionen i dens oprindelige skikkelse som et kollegium, afsondret fra de juridiske dommere, ikke fuldstændig kan afskaffes. Her over for står en række relevante processuelle indvendinger mod nævningeinstitutionen, som den fungerer i dag. Således har navnlig spørgsmålssystemet og den manglende begrundelse af nævningeafgørelser været genstand for kritik.

Centret kan i meget vidt omfang tilslutte sig den opfattelse, at der er alvorlige mangler indbygget i den eksisterende nævningeordning, men kan på baggrund af den tvivl, der eksisterer med hensyn til grundlovmæssigheden af en fælles votering alligevel ikke tilslutte sig Retsplejerådets forslag. Centret bemærker herved, at der som udgangspunkt er grund til at være skeptisk over for en tilpasning af grundloven, så den stemmer med aktuelle lovgivningspolitiske ønsker. Dette gælder i særdeleshed, når sådanne lovgivningspolitiske ønsker er omtvistede. Interessen bør således efter centrets opfattelse samle sig om spørgsmålet om, hvorledes man kan ændre og forbedre nævningeinstitutionen uden at disse ændringer kan give anledning til forfatningsmæssige indvendinger.

Centret bemærker i den forbindelse, at den påtænkte ændring af nævningeinstitutionen ikke kan ses som en absolut nødvendig forudsætning for indførelse af den ønskværdige to-instansprøvelse. De principielle betænkeligheder, der er blevet rejst i teorien over for den fælles votering, bør efter centrets opfattelse have som sin konsekvens, at man overvejer muligheden for at etablere egentlige nævningeting ved både byret og landsret, således at nævningerne bevarer kompetencen til at træffe afgørelse af skyldspørgsmålet alene. At et sådant system er foreneligt med grundlovens § 65,

DET DANSKE CENTER FOR Menneskerettigheder

stk. 2, er antaget af flere forfattere, jf. henvisningerne i betænkningens s. 19.

4. Begrundelse af skyldspørgsmålet

Forslaget om fælles votering mellem nævninger og juridiske dommere har til dels sammenhæng med muligheden for at kunne sikre en begrundelse for nævningernes afgørelse af skyldspørgsmålet.

Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol har i flere tilfælde fundet, at en manglende begrundelse af en dom udgør en krænkelse af retten til en retfærdig rettergang i artikel 6, stk. 1, 1. pkt. i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention.

Bestemmelsen har følgende ordlyd:

“Enhver har ret til en retfærdig og offentlig rettergang inden en rimelig frist for en uafhængig og upartisk domstol, der er oprettet ved lov, når der skal træffes afgørelse enten i en strid om hans borgerlige rettigheder og forpligtelser eller angående en mod ham rettet anklage for en forbrydelse.”

Menneskerettighedsdomstolen har dog givet de nationale domstole en betydelig frihed med hensyn til, hvordan de vil overholde begrundelseskrauet. De danske regler om begrundelserne for domme i nævningesager er derfor næppe i strid med den fortolkning af artikel 6, stk. 1, som Menneskerettighedsdomstolen hidtil har anlagt.

Kravet om begrundelse af afgørelser i straffesager er dog af væsentlig retssikkerhedsmæssig betydning. Derfor er centret enig i, at det er utilfredsstillende, at en tiltalt i en straffesag efter den nuværende ordning i nævningesager ikke får en begrundelse for, hvorfor nævningerne har fundet ham skyldig. Centret tilslutter sig derfor, at der etableres en ordning, hvorefter en domfældt får mulighed for at blive bekendt med begrundelsen for afgørelsen af skyldspørgsmålet. Centret henviser herved også til, at begrundelse som en garantiforskrift er af væsentlig betydning for den dømtes mulighed for at tage stilling til spørgsmålet om, hvorvidt han ønsker at anke afgørelsen.

Centret er dog, som anført ovenfor, ikke enig med flertallet i, at begrundelsen i nævningesager skal sikres i forbindelse med en fælles votering om skyldspørgsmålet. Det bør derfor tilstræbes at finde en løsning som på én gang bevarer nævningernes selvstændige afgørelse af skyldspørgsmålet og samtidig sikrer en reel begrundelse for afgørelsen.

Flere løsninger har været bragt i forslag.

Retsplejerådets mindretal har foreslået en ordning, hvorefter de juridiske dommere skal begrunde, hvorfor de tiltræder eller forkaster en fældende nævningekendelse.

En sådan ordning har imidlertid den afgørende svaghed, at det ikke herved kommer til at fremgå, hvad nævningerne har anset for bevist og begrundelsen herfor. En domfældt ville ikke med en sådan ordning opnå den retssikkerhedsgaranti, der ligger i, at han i en eventuel ankesag kender det første nævningetinges begrundelse for at finde ham skyldig. Centret er derfor enig med flertallet i, at den af mindretallet foreslåede ordning ikke er tilfredsstillende.

En anden mulighed består i at nævningerne såvel i byret som i landsret forpligtes til at afgive en

**DET DANSKE CENTER
FOR MÆNNESKERETTIGHEDER**

begrundelse for deres selvstændige afgørelse af skyldspørgsmålet.

Denne løsning er imidlertid blevet afvist af flertallet i betænkningen med den begrundelse, at nævningesager ofte er meget komplicerede såvel retligt som faktisk. Også fra anden side er fremsat, om ikke principielle så dog i hvert fald praktiske betænkeligheder, ved den ovenfor skitserede ordning, se herved Eva Smith i Ufr. 1989 s. 113.

Centret stiller sig umiddelbart kritisk over for den opfattelse, at nævninger ikke skulle være udrustet til at udforme en begrundelse for dens afgørelse af skyldspørgsmålet. Grundloven anerkender nævningeinstitutionen som en retssikkerhedsgaranti, og en sådan anerkendelse kan efter Centrets opfattelse kun dårligt forenes med en samtidig afvisning af institutionens evne til at udforme en begrundelse. Centret henviser i øvrigt til, at forvaltningslovens begrundelsesregler også gælder for administrative kollegiale organer, som ikke (nødvendigvis) består af jurister. Den mulighed forligger, at man overvejer, hvorledes nævningerne - i forbindelse med retsbelæringen eller på anden måde - forsynes med den fornødne vejledning om kravene til en begrundelsesudformning.

I sit høringssvar af 22. juni 1998 foreslår Advokatrådet den ordning, at nævningerne afgør skyldspørgsmålet alene, hvorefter de juridiske dommere sammen med nævningerne begrunder sanktionsfastsættelsen, således at det af begrundelsen fremgår, hvad der bevismæssigt er lagt til grund. Advokatrådet oplyser i sit høringssvar, at en sådan fremgangsmåde allerede i et vist omfang benyttes af landsretterne.

En sådan ordning ville gøre det muligt for de juridiske dommere at vejlede nævningerne under udarbejdelsen af begrundelsen og derved imødegå den kritik, som er blevet anført mod at lade nævningerne selv begrunde deres afgørelse af skyldspørgsmålet. En gennemførelse af Advokatrådets forslag ville sikre, at det altid af begrundelsen fremgår, hvad nævningerne har lagt til grund med hensyn til skyldspørgsmålet.

For Centret er det ikke afgørende, præcis hvilken løsning der vælges på begrundelsesproblemet, så længe det sikres, at nævningerne afgør skyldspørgsmålet alene.

den 5. november 1998

Ida Elisabeth Koch og
Anders Hein

LANDBRUGSRAADET

Justitsministeriet
Slotsholmsgade 10
1216 København K

25. januar 2006
OBJ/SKO
Tlf.: 33 39 42 64
Fax 33 39 41 50
sko@landbrug.dk

Vedr.: Høring over udkast til lovforslag om en politi- og domstolsreform, Deres sagsnummer: 2005-740-0109

Med henvisning til Justitsministeriets skrivelse af 16. december 2005 og efter telefonisk aftale med Ketilbjørn Hertz skal Landbrugsraadet på vegne af medlemsorganisationerne bemærke følgende:

Landbrugsraadet støtter overordnet det centrale formål med politireformen, nemlig at få skabt de bedst mulige rammer for at politiet kan varetage sine opgaver på en kvalificeret og ensartet måde. Landbrugsraadet lægger således vægt på, at det i de enkelte kredse bliver muligt at opretholde og udvikle et fagligt miljø, som sætter politiet i stand til at varetage opgaver på et højt fagligt niveau.

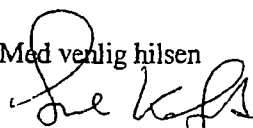
Det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, at der med politireformen lægges op til, at beslutninger om den konkrete tilrettelæggelse af politiets arbejde og administrationen af politikredsenes ressourcer i videst muligt omfang skal træffes lokalt i de foreslåede nye politikredse, herunder hvilke opgaver der skal varetages af hhv. politikredsenes beredskabsafdeling, efterforskningsafdeling eller af lokalpolitiet. Landbrugsraadet skal i den forbindelse opfordre til, at der sker den fornødne koordinering imellem politikredsene således at brugerne oplever en ensartet behandling. Dette gælder ikke mindst i forhold til politiets opgaver i relation til beredskabsopgaver (evt. udbrud af smitsomme husdyrsygdomme).

Det fremgår tillige af bemærkningerne til lovforslaget, at Justitsministeriet har indledt drøftelser med de berørte myndigheder og organisationer om en evt. omlægning af kompetencen på en række områder, herunder på dyrevelfærdsområdet. Landbrugsraadet skal anmode om, at måtte blive inddraget i dette arbejde hurtigst muligt.

For så vidt angår domstolsreformen kan Landbrugsraadet ikke tilslutte sig den foreslåede ordning hvorefter bøder under 5000 kr. ikke umiddelbart kan ankes. Vi lægger i den forbindelse

særlig vægt på, at sager vedr. miljø og dyrevelfærd i høj grad afgøres på baggrund af skøns- mæssige vurderinger, hvorfor en to-instansprøvelse i disse sager er særdeles relevant. Hertil kommer, at der på flere lovgivningsområder af relevans for primærerhvervet gives tilsyns- myndighederne hjemmel til at afgøre sager ved hjælp af udstedelse af administrative bødefor- læg. Det er naturligvis særlig vigtigt, at domspraksis som fastlægger niveauet for en administrativ bødepraksis er så retvisende som muligt, og en to-instansprøvelse vil naturligt medvirke til at sikre det rette niveau, og dermed tilgodese grundlæggende retssikkerhedsmæs- sige hensyn.

Med venlig hilsen

Susanne Kofoed

Justitsministeriet
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Den 27. januar 2006
HFA/ame

200501029-13

Bragt ved e-mail

Hørings svar til udkast til lovforslag om en domstols- og politireform

Ved brev af 16. december 2005 er Liberale Erhvervs Råd (herefter LIBER) blevet anmodet af Justitsministeriet om at fremsætte eventuelle bemærkninger til ovennævnte udkast til lovforslag.

LIBER skal indledningsvist beklage, at det ikke har været muligt at overholde den fastlagte høringsfrist, men håber desuagtet at LIBERs bemærkninger vil komme til at indgå i de fortsatte overvejelser under lovgivningsprocessen.

LIBER varetager interesserne for selvstændige liberale erhvervsudøvere, såsom jurister, dyrlæger, tandlæger, ingeniører m.fl., og med det afsæt er det LIBERs helt overordnede opfattelse, at en gennemførelse af reformen vil kunne bidrage til at styrke og udvikle domstolenes og politiets muligheder for at håndtere deres respektive opgaver på en effektiv og tidssvarende måde.

Væsentlige dele af lovudkastet vil efter alt at dømme medvirke til at denne håndtering sker på et fortsat fagligt højt og kvalificeret plan, men LIBER må samtidig udtrykke bekymring over, at der lægges op til, at det i langt mindre omfang er udnævnte dommere der skal residere i retterne. Arbejdet med sagerne ved byretterne vil med reformens gennemførelse blive af en langt mere kompliceret natur for byrettsdommerne, hvilket vil stille højere krav til deres kompetencer, erfaring m.v.

LIBER har følgende nærmere bemærkninger til forslaget vedr. domstolsreformen:

Sammenlægningen af de mange retskredse vil efter LIBERs opfattelse medføre, at de faglige miljøer ved embederne bliver styrkede, og dette vil være til gavn for både borgernes og de erhvervsudøvenes retssikkerhed.

Nedlæggelsen af godt 60 embeder vil dog alt andet lige indebære at mange parter i (rets)sager eller med andre ærinder ved domstolene bliver påført lange transporttider og -omkostninger.

LIBER har noteret sig, at man - for at imødegå dette, og i øvrigt for at afbøde andre ulemper, som de nye sammenlagte retskredse kan skabe for befolkningen, erhvervsudøvere samt andre professionelle udøvere, som advokater m.fl. - vil åbne op for muligheden for deltagelse i retsmøder gennem videoforbindelse eller telefon, ligesom der i reformforslaget lægges op til en generel udvidet anvendelse af kommunikationsudstyr.

LIBER kan kun bifalde, at domstolene således fremover – og i langt højere grad end i dag – vil få den fornødne hjemmel til at tilpasse sig den teknologiske udvikling i den omgivende verden med henblik på kontakten til samme. LIBER har dog vanskeligt ved at se om der ved reformens gennemførelse, også vil være den fornødne afsættelse af økonomiske og faglige ressourcer hertil.

LIBER er enige i, at man som led i opkvalificeringen af byretterne foreslår indførelse af kollegial behandling og brug af sagkyndige dommere. Med forslaget vil det betyde, at byretterne får en udvidet mulighed for at undergive sagerne en dybere og mere grundig behandling. Dette vil formentlig medvirke til at parterne oplever en større retssikkerhed.

I tilknytning hertil er det LIBERs opfattelse, at retsarbejdet i større omfang end i dag bør varetages af udnævnte dommere, som nævnt indledningsvist. Domstolsudvalget har på glimrende vis i sin betænkning fra 1996 argumenteret for, at de dømmende funktioner i et væsentligt større omfang bør varetages af udnævnte dommere, der ved denne udnævnelse er beskyttet af grundloven med henblik på at sikre, at de i deres retsledelse og ved deres afsigelse af afgørelser er fuldstændige frie og uafhængige.

LIBER skal således opfordre til, at der ved fremsættelse af lovforslaget lægges op til, at der ændres ved fordelingen af retsarbejdet mellem de udnævnte dommere og de øvrige jurister. Vægten bør lægges på, at det er udnævnte dommere der i helt overvejende grad residerer i retten.

I reformforslaget indgår, at den faglige samt juridiske styrkelse af byretternes ressourcer indebærer, at byretterne i helt overvejende grad skal kunne fungere som førsteinstans. Det vil forhåbentlig resultere i, at sager kan afsluttes hurtigere end det er tilfældet i dag.

Forslaget indebærer dog også, at byretterne kommer til at beskæftige sig med mange forskellige sagstyper, som de ellers ikke normalt er vant til eller har de fornødne faglige kompetencer til at håndtere. LIBER lægger derfor vægt på, at der bliver afsat væsentlige ressourcer til opkvalificering af byretternes personale.

Endelig hilser LIBER forslaget om småsagsprocessen velkommen. Dette vil indebære, at mange retssager som de liberale erhvervsudøvende bliver involveret i, formentlig vil kunne afsluttes hurtigere og med lavere omkostninger.

Med venlig hilsen

Henrik Faursby Ahlers
Direkte nr.: 33 69 40 44
E-mail: hfa@liber.dk

Rigsrevisionen
B1

Justitsministeriet
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Dato: 23. januar 2006
J.nr.: 2005-4000-11
(Angiv venligst j.nr. ved besvarelse)
Ref.: JLA/33928432

Høring over udkast til lovforslag om en politi- og domstolsreform

Justitsministeriet har anmodet Rigsrevisionen om en udtalelse vedrørende udkast til lovforslag om en politi- og domstolsreform.

Vi har gennemgået lovforslaget ud fra en revisionsmæssig indgangsvinkel og har ingen bemærkninger til lovforslaget.

Mvh

Jens Lund Andersen
Chefkonsulent

Justitsministeriet
Lovafdelingen

2005 NR. 740-0109

Akt.nr. 59

Adresse:
St. Kongensgade 45
1264 København K

Telefon/Télefax:
33 92 84 00
33 11 04 15

E-mail/Hjemmeside:
rigsrevisionens-email@rigsrevisionen.dk
www.rigsrevisionen.dk

CVR-nr./EAN-nr.:
CVR-nr. 77-80-61-13
EAN-nr. 5798000016002

Jette Lyngsø

Fra: Trineke Borch Jacobsen [TBJ@realkreditraadet.dk]
Sendt: 19. januar 2006 13:45
Til: Justitsministeriet
Cc: Heelen Juhl; Steen Jul Petersen; Mette Haarbo Ørsted
Emne: Høring over udkast til lovforslag om en politi - og domstolsreform

REALKREDITRÅDET

Justitsministeriet
Lovafdelingen
Slotsholmsgade 10
1216 København K

19. januar 2006
G 400 – tbj

Att. Procesretskontoret

Høring over udkast til lovforslag om en politi – og domstolsreform

Realkreditrådet har modtaget udkast til lovforslag om en politi – og domstolsreform med Justitsministeriets brev af 16. december 2005, hvormed der anmodes om bemærkninger senest den 23. januar 2006.

Realkreditrådet har gennemgået det forelagte udkast, og har ikke bemærkninger hertil.

Det skal dog tilføjes, at det afsnit, der især har Rådets interesse, nemlig det der vedrører tinglysningens fremtidige indretning, jo i alt væsentligt behandles i Justitsministeriets udvalg om tinglysning, der så vidt vides netop er ved at lægge sidste hånd på sin betænkning.

Realkreditrådet er repræsenteret i dette udvalg, og Realkreditrådets stillingtagen til dette område vil derfor blive fremført direkte i dette forum.

Med venlig hilsen

Trineke Borch Jacobsen

19-01-2006

Justitsministeriet
Lovafdelingen

2005 NR. 740 - 069

Alt.nr. 14

AKT.NR. 29

Justitsministeriet, Lovafdelingen, Procesretskontoret
Att.: Jens Røn
Slotsholmsgade 10
1216 København K
Deres j.nr.: 2005-740-0109

Dato : 20. januar 2006
J.nr. : 1-91
Skr. : Birthe Marion Andersen

Jmt. modt.
23 JAN. 2006

Høring over udkast til lovforslag om en politi- og domstolsreform

I besvarelse af Justitsministeriets brev af 16. december 2005 skal det meddeles, at ovennævnte udkast til lovforslag ikke giver Voldgiftsnævnet for bygge- og anlægsvirksomhed anledning til bemærkninger.

Med venlig hilsen

Per Helwich

Justitsministeriet, Lovafdelingen 2005 Nr. 740 - 0109